

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 2.2.2005
COM(2005) 24 końcowy

KOMUNIKAT NA WIOSENNY SZCZYT RADY EUROPEJSKIEJ

Wspólne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia

Nowy początek strategii lizbońskiej

Komunikat przewodniczącego Barroso
w porozumieniu z wiceprzewodniczącym Verheugenem

{SEC(2005) 192}

{SEC(2005) 193}

SPIS TREŚCI

Przedmowa	4
Wzrost gospodarczy i zatrudnienie Nowy początek strategii lizbońskiej.....	4
Streszczenie	8
1. Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na pierwszym planie	13
2. Budowanie partnerstwa europejskiego na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia	15
3. Działania mające na celu wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia	17
3.1. Lizboński Program Działań dla Unii Europejskiej oraz Państw Członkowskich	17
3.2. Europa jako bardziej atrakcyjne miejsce dla inwestowania i pracy.....	18
3.2.1. Rozszerzenie i pogłębienie wspólnego rynku.....	18
3.2.2. Otwarte i konkurencyjne rynki w obrębie Europy i poza nią.....	21
3.2.3. Poprawa europejskich i krajowych uregulowań prawnych.....	22
3.2.4. Rozszerzenie i poprawa europejskiej infrastruktury	23
3.3. Wiedza i innowacje na rzecz wzrostu gospodarczego	23
3.3.1. Wzrost i poprawa inwestycji w dziedzinę badań i rozwoju.....	24
3.3.2. Wspieranie innowacji, wykorzystanie ICT oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów	25
3.3.3. Przyczynienie się do rozwoju silnej europejskiej bazy przemysłowej	28
3.4. Tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy.....	29
3.4.1. Zaangażowanie większej liczby osób w aktywną działalność zawodową oraz modernizacja systemów zabezpieczenia socjalnego	30
3.4.2. Zwiększenie możliwości dostosowania się pracowników i przedsiębiorców oraz elastyczności rynków pracy	32
3.4.3. Wzrost inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepszą edukację i zdobywanie umiejętności.	33
3.5. Wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie	34
4. Sprawienie, aby partnerstwo przyczyniło się do wzrostu gospodarczego i zwiększenia zatrudnienia	36

Przedmowa

Wzrost gospodarczy i zatrudnienie Nowy początek strategii lizbońskiej

Pomyśl tylko, czym mogłaby być Europa. Pomyśl o wrodzonej sile naszej rozszerzonej Unii. Pomyśl o jej niewykorzystanym potencjale tworzenia dobrobytu, umożliwiania szans i dostępu do sprawiedliwości dla wszystkich jej obywateli. Europa może być dla całego świata światłem przewodnim postępu w dziedzinach gospodarki, społeczeństwa i ochrony środowiska naturalnego.

I to właśnie w takim duchu realistycznego optymizmu nowa Komisja Europejska zebrała nasze zalecenia dotyczące polityk dla średniookresowego przeglądu strategii lizbońskiej – naszego ambitnego programu reformy zapoczątkowanej przez Radę Europejską w marcu 2000 r.

Europejczycy mają wszelkie powody, aby myśleć pozytywnie o naszym potencjale gospodarczym. Sukcesy drugiej połowy 20. wieku pozostawiły po sobie bogate dziedzictwo. Po półwiecznym okresie pokoju, mamy obecnie jedną z najbardziej rozwiniętych gospodarek na świecie, gospodarkę zjednoczoną w wyjątkowej Unii politycznej stabilnych i demokratycznych Państw Członkowskich. Unia ta stworzyła wspólny rynek, który wspiera uczestniczących w nim członków dzięki wspólnej walucie utrwalającej stabilność gospodarczą oraz pogłębiającej potencjał gospodarczej integracji. Tworzymy wyjątkowy, demokratyczny model społeczny. Nasze standardy edukacji podstawowej są wysokie, zaś baza naukowa jest bardzo dobrze rozwinięta dzięki zebranemu przez wieki doświadczeniu. Europa jest domem dynamicznych i innowacyjnych przedsiębiorstw, posiadających wyjątkowy potencjał konkurencyjny. Będąc w swojej najlepszej formie przedsiębiorstwa te wykazują znaczne zdolności odnowy. Poczyniliśmy większy postęp na rzecz zrównoważonego rozwoju niż jakikolwiek inny region na świecie.

Osiągnęliśmy to wszystko dzięki działaniu w partnerstwie – instytucje europejskie, rząd i administracje na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, nasi partnerzy społeczni, społeczeństwo obywatelskie – wszyscy dążący razem do wspólnego celu.

Dziedzictwo to jest znaczną zaliczką na poczet łączącej nas potwierdzonej w konstytucji wizji zapewnienia „zrównoważonego rozwoju Europy opartego na zrównoważonym wzroście gospodarczym i stabilności cen, wysoce konkurencyjnej społecznej gospodarce rynkowej, mającej na celu pełne zatrudnienie i postęp społeczny oraz wysoki poziom ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego”.

W ciągu ostatnich 50. lat byliśmy świadkami nadzwyczajnego postępu, jednakże w stale zmieniającym się świecie Europa nie może pozostać w miejscu. Dlatego właśnie pięć lat temu przywódcy państw i rządów zaangażowali się w ambitny program zmian. Zobowiązali się oni do uczynienia z Unii Europejskiej najbardziej dynamicznej, konkurencyjnej i opartej na

wiedzy gospodarki na świecie, zdolnej do zapewnienia zrównoważonego wzrostu, oferującej więcej lepszych miejsc pracy oraz większą spójność społeczną, jak również poszanowanie środowiska naturalnego.

Dzisiaj zauważamy, że postęp ten nie zawsze jest jednolity. Spełnionych zostało wiele z fundamentalnych warunków dla europejskiego odrodzenia, jednakże w dalszym ciągu, na poziomie europejskim i krajowym poziom realizacji nie jest wystarczający. Nie jest to wyłącznie kwestią trudnych warunków ekonomicznych, które pojawiły się od początku realizacji strategii lizbońskiej, ale wynika to też z przeładowanego programu polityk, niezadowolającej koordynacji i czasami z przeciwstawnych interesów. Niektórzy twierdzą, że w związku z tym powinniśmy porzucić ambitny program, który przygotowaliśmy pięć lat temu, ale Komisja się z tym nie zgadza. Wyzwania, przed którymi stoimy są jeszcze bardziej naglące w obliczu starzejącego się społeczeństwa i globalnej konkurencji. Jeżeli nie wzmocnimy naszych wysiłków na rzecz sprostania tym wyzwaniom, nie podejmiemy ich z wznowioną siłą i koncentracją, nasz model europejskiego społeczeństwa, nasze emerytury, nasza jakość życia bardzo szybko zostaną zakwestionowane.

Potrzebę natychmiastowego działania potwierdza sprawozdanie Grupy Wysokiego Szczebla, której w listopadzie zeszłego roku przewodniczył Wim Kok. W sprawozdaniu tym określono pewne przytłaczające wyzwanie. Według Koka, *„Dzisiaj, kiedy różnica rozwoju pomiędzy Ameryką Północną a Azją się powiększyła, a Europa musi zmagać się z połączonymi wyzwaniami, jakimi są niski przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa, strategia lizbońska staje się jeszcze bardziej pilną potrzebą. Czas ucieka i nie należy popadać w samozadowolenie. Żeby nadrobić stracony czas, potrzebujemy metod lepszego wdrażania.”* Stając przed tym wyzwaniem, Europa musi poprawić swoją produktywność i zatrudniać więcej ludzi.

Zgodnie z bieżącymi tendencjami, potencjalny wzrost europejskiej gospodarki zmniejszy się o połowę w ciągu przyszłych dekad i pozostanie na poziomie niewiele przekraczającym 1% rocznie.

Obecnie produktywność Europy odbiega od wydajności naszych konkurentów w innych częściach świata. Ich produktywność wzrastała w szybszym tempie, a inwestycje w badania i rozwój były również większe. Musimy jeszcze wdrożyć struktury niezbędne do przewidywania i lepszego zarządzania zmianami w naszej gospodarce i w społeczeństwie. Wciąż potrzebujemy wizji społeczeństwa, które jest zdolne integrować zarówno osoby starsze, jak i młodzież, szczególnie na rzecz rozwoju naszej siły roboczej, gdzie obecna dynamika wciąż kładzie się cieniem na zarówno długoterminowym wzroście gospodarczym, jak i na spójności społecznej.

Komisja podejmuje to wyzwanie prezentując wnioski dotyczące Strategicznych Celów Unii, *„pobudzenie wzrostu gospodarczego jest niezbędne dla dobrobytu, może przywrócić pełne zatrudnienie, jest również fundamentem sprawiedliwości społecznej i szansą dla wszystkich. Jest ono również niezbędne dla pozycji Europy na świecie i jej zdolności do mobilizowania zasobów, dzięki którym można będzie sprostać wielu różnym globalnym wyzwaniom”*.

Potrzebujemy dynamicznej gospodarki, aby podsyć nasze wysokie ambicje wiążące się ze społeczeństwem i ochroną środowiska naturalnego. Dlatego właśnie odnowiona strategia

lizbońska skupia się na wzroście gospodarczym i zatrudnieniu. Aby to osiągnąć, musimy zapewnić, że:

- **Europa będzie jeszcze bardziej atrakcyjnym miejscem dla inwestowania i pracy**
- **Wiedza i innowacje będą bijącym sercem europejskiego wzrostu gospodarczego**
- **Będziemy kształtować nasze polityki tak, aby umożliwiały one przedsiębiorstwom tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy**

Uczynienie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia najważniejszym celem jest równoważne z promowaniem celów związanych ze społeczeństwem i z ochroną środowiska naturalnego. Strategia lizbońska jest nieodzownym elementem głównego celu, jakim jest zrównoważony rozwój, określonego w Traktacie: wzrost dobrobytu i poprawa warunków życia w sposób zrównoważony na rzecz obecnych i przyszłych pokoleń. Zarówno strategia lizbońska, jak i strategia zrównoważonego rozwoju przyczyniają się do realizacji tego celu. Obie te strategie wzajemnie się wzmacniają, ale ich celem są uzupełniające się działania, a także wykorzystują one inne instrumenty i dają wyniki w różnych ramach czasowych.

Komisja w pełni angażuje się w zrównoważony rozwój oraz modernizację i promowanie europejskiego modelu społecznego. Nie będzie to możliwe bez dalszego wzrostu gospodarczego i wzrostu zatrudnienia. Nasza strategia zrównoważonego wzrostu i nasz program socjalny zostały poddane przeglądowi i w najbliższych tygodniach, przed wiosennym szczytem Rady Europejskiej, przedstawione zostaną stosowne wnioski. Ponadto, w dalszym ciągu musimy współpracować z naszymi partnerami międzynarodowymi celem rozwiązania problemu globalnych braków równowagi makroekonomicznej, ponieważ pobudzanie wzrostu gospodarczego jest korzystne zarówno dla naszych partnerów, jak i dla Unii Europejskiej.

Dlatego też strategia lizbońska wymaga natychmiastowych działań, zaś argumenty za wspólnym działaniem w Europie są bardzo mocne.

Koszty niepodjęcia takich działań są olbrzymie i policzalne. „Koszty braku wspólnego działania w Europie” poparto dowodami w licznych tomach badań uniwersyteckich. Można spierać się ze statystykami, jednakże nie zrealizowanie celów strategii lizbońskiej spowoduje powstanie poważnych kosztów. Najlepszym dowodem jest powiększająca się różnica pomiędzy potencjałem wzrostu gospodarczego Europy w porównaniu z innymi partnerami gospodarczymi. Jednakże, potencjalne korzyści z szerszej i głębszej integracji gospodarczej w rozszerzonej Europie są ogromne.

Niniejszy przegląd średniookresowy określa sposób, w jaki możemy pomóc Europie w zrealizowaniu stojących przed nią wyzwań związanych ze wzrostem gospodarczym i wzrostem zatrudnienia. Promuje on koncepcję Partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia wspartego Unijnym Programem Działań i krajowymi programami działań zawierającymi wiążące zobowiązania. Skupia się on wokół trzech głównych pojęć:

- Po pierwsze, **Działania europejskie muszą być bardziej skoncentrowane** Musimy skupić wszystkie wysiłki na realizacji polityk wdrażanych lokalnie, które będą

najskuteczniejsze. Oznacza to dotrzymanie już złożonych obietnic, kontynuowanie już rozpoczętych reform w każdym Państwie Członkowskim i rozpoczęcie nowych działań, tam gdzie jest to niezbędne, abyśmy trzymali się wyznaczonych celów. Wymaga to rygorystycznego opracowania i trzymania się priorytetów ze strony Komisji, niezbędne jest również całkowite poparcie Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego.

- Po drugie, musimy **zmobilizować poparcie dla wprowadzania zmian**. Sprawienie, aby jak najwięcej osób uznało cele lizbońskie za swoje jest najlepszym sposobem przemienienia słów w czyn. Każdy, kto będzie miał swój interes w pomyślnej realizacji strategii lizbońskiej na każdym szczeblu musi być zaangażowany w skuteczne przeprowadzenie reform. Reformy te muszą się stać częścią krajowej debaty politycznej.
- Po trzecie, musimy **uproszczyć i usprawnić strategię lizbońską**. Oznacza to określenie zakresu odpowiedzialności, uproszczenia sprawozdawczości i wsparcia realizacji poprzez unijne i krajowe lizbońskie programy działań. Należy stworzyć zintegrowany zbiór lizbońskich „wytycznych” stanowiących ramy działań Państw Członkowskich, wsparty jednym tylko sprawozdaniem na poziomie UE i jednym sprawozdaniem na poziomie krajowym prezentującym osiągnięte postępy. Zmniejszy to znacznie obciążenie związane z przygotowaniem sprawozdań każdego z Państw Członkowskich.

Wszystko to należy przeprowadzić mając na uwadze reformy o szerszym zakresie. Do naszej ambicji przeprowadzenia zmian należy dopasować niezbędne zasoby zarówno na poziomie UE, jak i na poziomie krajowym.

Zdrowe warunki makroekonomiczne stanowią zasadniczy fundament wiarygodnych starań mających na celu ożywienie wzrostu gospodarczego i tworzenie miejsc pracy. Zapropozowane zmiany dotyczące paktu stabilności i wzrostu Unii Europejskiej, stanowiące wyznaczone na poziomie UE zasady regulujące krajowe polityki budżetowe, powinny jeszcze bardziej przyczynić się do stabilizacji naszej gospodarki, jednocześnie zapewniając możliwość odgrywania przez Państwa Członkowskie pełnej roli w tworzeniu warunków dla długoterminowego wzrostu gospodarczego.

Na poziomie europejskim debata dotycząca przyszłych ram finansowych dla Unii do roku 2013 („Perspektywy finansowe”) powinna nakreślić konsekwencje naszych ambicji lizbońskich, wspierając priorytety strategii lizbońskiej w przyszłym budżecie UE. Musimy zapewnić wsparcie i inwestycje niezbędne dla zaspokojenia potrzeb związanych z nowoczesną, opartą na wiedzy gospodarką, wykorzystywać nasze zasoby tak, aby pomogły nam one przystosować się do zmieniających się warunków gospodarczych i społecznych oraz realizować programy, które stanowią właściwe bodźce dla Państw Członkowskich dla koncentrowania krajowych wydatków publicznych na celach strategii lizbońskiej. Wnioski Komisji dotyczące Perspektyw finansowych odzwierciedlają te priorytety.

Jeżeli będziemy w stanie połączyć ambicje, zasoby i dobre pomysły, jeżeli przed upływem dekady będziemy w stanie przemienić je w trwałe zmiany zachodzące w naszych państwach i jeżeli będziemy w stanie wspierać cele strategii lizbońskiej poprzez zniwelowanie różnicy w inwestycjach w naszej gospodarce oraz poprzez zapoczątkowanie nowej kampanii na rzecz większej spójności na naszym kontynencie, wtedy przybliżymy się do realizacji celów lizbońskich.

To jest nowy początek, którego potrzebuje Europa.

Streszczenie

Pięć lat temu Unia Europejska uruchomiła ambitny program reform. W ciągu ostatniego roku Komisja dokonywała oceny poczynionego postępu. Wywołało to gorącą debatę na poziomie europejskim i krajowym pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi powodzeniem strategii lizbońskiej. Ponadto, Komisja skorzystała z wyników pracy Grupy Wysokiego Szczebla, na czele której stoi Wim Kok, który w listopadzie zeszłego roku przedstawił swoje sprawozdanie. Dziś wszyscy zgadzają się, że Europa jest daleka od osiągnięcia potencjału zmiany, jaki oferuje strategia lizbońska. Nikt nie podaje w wątpliwość ani diagnozy, ani środków zaradczych, jednakże w rzeczywistości poczyniony postęp nie jest wystarczający.

Niniejsze sprawozdanie, przygotowane w połowie okresu wyznaczonego dla strategii lizbońskiej określa w chwili obecnej możliwości wspólnych działań na rzecz przyszłości Europy i ponownego skierowania agendy lizbońskiej na właściwe tory.

Odnowiona strategia lizbońska – planowane zmiany

Komisja wnioskuje o nowy początek strategii lizbońskiej, w którym nasze wysiłki skupiłyby się na dwóch zasadniczych zadaniach – **zapewnieniu silniejszego, trwałego wzrostu oraz tworzeniu większej liczby lepszych miejsc pracy**. Sprostanie wyzwaniu wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, przed jakim stoi Europa, jest kluczem do odblokowania zasobów niezbędnych do osiągnięcia większych ambicji gospodarczych, społecznych i tych związanych z ochroną środowiska naturalnego; realizacja szerszych celów będzie trwałą podstawą powodzenia naszych reform. Aby to umożliwić niezbędne są zdrowe warunki makroekonomiczne, w szczególności kontynuacja makroekonomicznych polityk stabilizacyjnych oraz zdrowych polityk budżetowych.

I Zapewnienie realizacji

Realizacja jest głównym problemem strategii lizbońskiej zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym. **Wdrożenie programu reform wymaga odnowionego Partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.**

Na poziomie UE, **Komisja** odegra główną rolę, polegającą na inicjowaniu polityk i zapewnianiu ich wdrażania.

Równocześnie **Państwa Członkowskie** muszą zrealizować uzgodnione zaległe reformy lizbońskie. Powyższe działania powinny być wsparte krajowymi programami lizbońskimi – określającymi sposób wywiązania się z zadań (*patrz część poświęcona zarządzaniu poniżej*).

II Odnowiony lizboński program działań

Niniejsze sprawozdanie nie jest próbą ponownego napisania strategii lizbońskiej, jednakże określa ono nowe rodzaje działań na poziomie europejskim i krajowym, które będą pomocne w realizacji naszej wizji lizbońskiej.

Bardziej atrakcyjne miejsce dla inwestowania i pracy

- Rozszerzenie i pogłębienie wspólnego rynku
- Poprawa prawodawstwa europejskiego i krajowego
- Stworzenie otwartych i konkurencyjnych rynków w obrębie Europy i poza nią
- Rozszerzenie i poprawa infrastruktury europejskiej

- ✓ Musimy rozszerzyć i pogłębić wspólny rynek. Państwa Członkowskie muszą poprawić **wdrażanie istniejącego prawodawstwa UE**, jeżeli firmy i konsumenci mają odczuć pełne korzyści. W niektórych Państwach Członkowskich kluczowe rynki, takie jak telekomunikacja, energia i transport są otwarte tylko na papierze – długo po wygaśnięciu ostatecznych terminów przyjętych przez te Państwa Członkowskie.
- ✓ Wciąż potrzebne jest przeprowadzenie kluczowych reform celem **dokończenia tworzenia wspólnego rynku**, szczególną uwagę należy poświęcić: rynkom usług finansowych, jak również usługom w sensie ogólnym, projektowi REACH, wspólnej skonsolidowanej podstawie wymiaru podatku dochodowego od osób prawnych, jak również patentowi wspólnotowemu.
- ✓ Poprawie musi ulec klimat prawodawczy. W marcu Komisja uruchomi **nową inicjatywę reformy ustawodawczej**, zwrócimy się też do ekspertów zewnętrznych o radę dotyczącą jakości i metodologii przeprowadzania przez nas ocen wpływu.
- ✓ Zasady konkurencji muszą być stosowane proaktywnie. Przyczyni się to do zwiększenia zaufania konsumentów. **Sektorowe oceny barier dla konkurencji** zostaną przeprowadzone w takich sektorach jak energia, telekomunikacja oraz usługi finansowe.
- ✓ Europejskie przedsiębiorstwa również potrzebują otwartych rynków globalnych. Unia będzie naciskać na **zakończenie i wdrożenie postanowień Rundy Rozwoju z Doha**, jak również na postęp w innych dwustronnych i regionalnych stosunkach gospodarczych.

Wiedza i innowacje na rzecz wzrostu gospodarczego

- Wzrost i poprawa inwestycji w dziedzinie badań i rozwoju
- Pobudzenie innowacji, wykorzystanie ICT oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów
- Przyczynienie się do rozwoju silnej europejskiej bazy przemysłowej

- ✓ Władze publiczne na wszystkich szczeblach w Państwach Członkowskich muszą pracować na rzecz innowacji, **przemieniając w rzeczywistość naszą wizję społeczeństwa opartego na wiedzy**. Stała koncentracja Unii na dziedzinach takich jak społeczeństwo informacyjne, biotechnologia i

innowacje ekologiczne powinny być im w tym pomocne.

- ✓ Więcej inwestycji zarówno sektora **publicznego, jak i prywatnego przeznaczonych na badania i rozwój**. Na poziomie UE niezbędne jest jak najszybsze przyjęcie przez Parlament Europejski i Radę tekstu **programu ramowego w dziedzinie badań naukowych oraz nowego programu na rzecz konkurencyjności i innowacji**. Zostaną one zaprezentowane w kwietniu.
- ✓ Jako część szerszej **reformy polityki pomocy państwa**, wchodzącej w życie w trakcie bieżącego roku, Państwa Członkowskie, instytucje regionalne i inne instytucje publiczne będą mogły w szerszym zakresie wspierać badania i innowacje, szczególnie te przeprowadzane przez małe i średnie przedsiębiorstwa unijne.
- ✓ Upowszechnianie wiedzy poprzez wysokiej jakości system edukacji jest najlepszym sposobem zagwarantowania długoterminowej konkurencyjności Unii. W szczególności Unia musi zapewnić, by nasze uniwersytety były w stanie stawić czoła konkurencji ze strony najlepszych światowych uniwersytetów poprzez stworzenie europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego.
- ✓ Komisja wystąpi z wnioskiem o stworzenie „**Europejskiego Instytutu Technologii**”.
- ✓ Komisja będzie popierać i oferować bodźce na rzecz **biegunów innowacji** mających za zadanie pomóc instytucjom regionalnym w skupieniu najświetniejszych umysłów z dziedziny gospodarki i nauki, przy pomocy odpowiednich zasobów, celem przeniesienia pomysłów z laboratoriów do praktyki.
- ✓ Komisja i Państwa Członkowskie muszą wzmocnić **promowanie innowacji ekologicznych**, co może przyczynić się do znacznej poprawy jakości życia, jak również wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, na przykład w dziedzinach takich jak zrównoważone wykorzystanie zasobów, zmiany klimatyczne i efektywne wykorzystanie energii.
- ✓ Wzmocnieniu partnerstwa z przemysłem będą służyły **Europejskie Inicjatywy Technologiczne** wykorzystujące doświadczenie systemu nawigacji satelitarnej Galileo. Pierwsza z tych inicjatyw powinna zaistnieć w 2007 r., gdy będzie w pełni funkcjonował kolejny ramowy program badawczy.

Tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy

- Zaangażowanie większej liczby osób w aktywną działalność zawodową oraz modernizacja systemów zabezpieczeń socjalnych
- Zwiększenie zdolności dostosowawczej pracowników i przedsiębiorstw oraz elastyczności rynków pracy

- ✓ **Zaproszenie partnerów społecznych do tworzenia wspólnego lizbońskiego programu działań** przed mającym się odbyć wiosną 2005 r. szczytem Rady Europejskiej, określając ich wkład w realizację celów lizbońskich.
- ✓ Państwa Członkowskie i partnerzy społeczni muszą **zwiększyć wysiłki na rzecz wzrostu poziomu zatrudnienia**, szczególnie poprzez prowadzenie aktywnych polityk zatrudnienia, które pomagają ludziom w znalezieniu pracy oraz dostarczają bodźce zachęcające ich do nie rezygnowania z zatrudnienia, tworzenie polityk aktywnego starzenia się, które zniechęcają pracowników do zbyt wczesnego przechodzenia na emeryturę oraz poprzez modernizację systemów zabezpieczeń socjalnych tak, aby w dalszym ciągu zapewniały one bezpieczeństwo potrzebne ludziom do radzenia sobie ze zmianami.
- ✓ Przyszłość Europy i przyszłość strategii lizbońskiej są ściśle związane z przyszłością **młodzieży**. Unia i Państwa Członkowskie muszą zapewnić, że zaproponowane reformy pomogą w daniu im pierwszej szansy w życiu dorosłym i wyposażą ich w umiejętności potrzebne przez całe życie. Unia powinna również określić swoje priorytety, odpowiadając na wyzwanie demograficzne, przed którym stoimy.
- ✓ Państwa Członkowskie oraz partnerzy społeczni muszą poprawić **zdolność dostosowania się siły roboczej i przedsiębiorstw, jak również elastyczność rynków pracy**, aby pomóc Europie dostosować się do zmian restrukturyzacyjnych i rynkowych.
- ✓ W obliczu kurczącej się siły roboczej potrzebujemy **dobrze przygotowanego rozwiązania kwestii legalnej migracji**. Do końca 2005 r. Komisja zaprezentuje plan stworzony restrukturyzacyjnych oparciu o toczące się obecnie konsultacje publiczne.
- ✓ Europa potrzebuje **większej liczby lepszych inwestycji w edukację szkolenia**. Poprzez skupienie się na poziomie europejskim i krajowym na kształceniu ustawicznym i nauczaniu umiejętności łatwiej będzie ludziom przechodzić na nowe stanowiska pracy. Działanie to powinno być wsparte przyjęciem w roku bieżącym **Programu kształcenia ustawicznego** na poziomie UE oraz w 2006 r. prezentacji krajowych strategii kształcenia ustawicznego przedstawionych przez Państwa Członkowskie.
- ✓ Europa potrzebuje również **bardziej mobilnej siły roboczej**. Mobilność w obrębie Unii zostanie wsparta przez wcześniejsze przyjęcie oczekujących na zatwierdzenie przepisów ramowych dotyczących **kwalifikacji zawodowych**. W roku 2006 Komisja przedstawi wnioski zmierzające do uproszczenia wzajemnego **uznawania kwalifikacji**. Państwa Członkowskie powinny przyspieszyć usuwanie wszelkich ograniczeń dla mobilności pracowników z państw, które ostatnio przystąpiły do Unii.

- ✓ Władze regionalne i lokalne powinny opracowywać projekty przybliżające nas do realizacji ambicji lizbońskich. **Kolejna generacja funduszy strukturalnych** (obejmująca fundusze na rozwój obszarów wiejskich) tworzona jest z uwzględnieniem głównego celu – koncentracji na sposobie realizacji wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na poziomie lokalnym.

III Lepsze zarządzanie strategią lizbońską

Zarządzanie **strategią lizbońską wymaga radykalnej poprawy, aby uczynić ją bardziej skuteczną i bardziej zrozumiałą.** Doszło do pomieszenia zakresu odpowiedzialności pomiędzy Unią a jej Państwami Członkowskimi. Mamy do czynienia z nadmierną liczbą nakładających się i biurokratycznych procedur sprawozdawczych i z niewystarczającym zakresem podejmowania indywidualnej odpowiedzialności politycznej.

Aby jasno określić, co należy zrobić i kto jest za to odpowiedzialny, Komisja przedstawi **Lizboński Program Działań.**

Ponadto Komisja proponuje zintegrowane podejście celem **usprawnienia istniejących Ogólnych Wytycznych Polityki Gospodarczej i Zatrudnienia, w ramach nowego cyklu gospodarczego i zatrudnienia.** W przyszłości, celem realizacji programu reform, razem z Lizbońskim Programem Działań wykorzystywany będzie zintegrowany zestaw Wytycznych. Obejmą one polityki makroekonomiczne oraz reformy zatrudnienia i strukturalne. W odpowiedzi na to, Państwa Członkowskie powinny przyjąć, po przeprowadzeniu szerokiej debaty na poziomie krajowym, Krajowe Programy Działań na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, wsparte przez przyjęte zobowiązania i cele.

W celu zapewnienia odpowiedniej koordynacji, Państwa Członkowskie powinny wyznaczyć **na szczeblu rządowym osobę odpowiedzialną za strategię lizbońską.**

Uproszczeniu ulegnie również sprawozdawczość. Będzie tylko jedno sprawozdanie lizbońskie na poziomie UE i na poziomie krajowym dotyczące postępu poczynionego w realizacji strategii. Ten nowy proces sprawozdawczy da nam mechanizm, dzięki któremu Rada i Parlament Europejski będą mogły skupić się na kluczowych kwestiach politycznych unikając obciążenia wieloma sprawozdaniami sektorowymi, które w chwili obecnej są częścią cyklu rocznego.

Podejście to ułatwi Radzie Europejskiej prezentowanie każdej wiosny praktycznych wytycznych, zaś Komisji monitorowanie postępu w realizacji celów lizbońskich, dając równocześnie propozycje dodatkowych działań i zachęt do utrzymania właściwego kierunku strategii lizbońskiej.

* * *

Na tej podstawie Komisja zaleca Radzie Europejskiej:

- Stworzenie nowego partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia

- Zatwierdzenie Wspólnotowego Programu Działań oraz wezwanie Państw Członkowskich do ustanowienia ich własnych Krajowych Programów Działań
- Przyjęcia nowych ustaleń dotyczących zarządzania strategią lizbońską określonych w niniejszym sprawozdaniu celem poprawy skuteczności realizacji polityk na poziomie wspólnotowym i krajowym, do rozpoczęcia prawdziwej debaty oraz zachęcenia do podjęcia rzeczywistej odpowiedzialności politycznej za cele strategii lizbońskiej..

1. WZROST GOSPODARCZY I ZATRUDNIENIE NA PIERWSZYM PLANIE

Celem agendy lizbońskiej było odblokowanie potencjału Unii

...

...jednak postępy wciąż nie są zadowalające.

Wzrost gospodarczy i zatrudnienie stanowią kolejny wielki projekt europejski.

Wspólny rynek, wprowadzenie euro i ostatnie rozszerzenie Unii to wydarzenia, które świadczą o tym, że **potencjał Unii może zapewnić realizację ambitnych celów**. Od ponad pół wieku Unia buduje pokój i dobrobyt, doskonale sobie przy tym radząc z przemianami gospodarczymi, społecznymi i politycznymi. Dzieje się tak dzięki stawianiu sobie wspólnych celów i współpracy na drodze do ich osiągnięcia pomiędzy Unią i Państwami Członkowskimi, rządami i społeczeństwem obywatelskim, przedsiębiorstwami i obywatelami. Właśnie ten dynamizm doprowadził do stworzenia dalekosiężnych planów reformy w marcu 2000 r. podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Lizbonie. Wyznaczono wtedy drogę do stworzenia konkurencyjnej i zintegrowanej gospodarki opartej na wiedzy, będącej odpowiedzią Europy na pilne wyzwania stojące przed naszym kontynentem.

Obecnie zauważamy, że warunki gospodarcze w powiązaniu z niepewnością na arenie międzynarodowej, niewielkimi postęпами w Państwach Członkowskich oraz stopniowym spadkiem zaangażowania doprowadziły do tego, że strategia lizbońska zoczyła z kursu. Tymczasem wyzwania stały się jeszcze bardziej naglące w obliczu globalnej konkurencji, starzenia się społeczeństw, które to czynniki są jeszcze bardziej widoczne dzisiaj niż pięć lat temu. Podobną ocenę można również znaleźć w sprawozdaniu przedstawionym przez Grupę Wysokiego Szczebla pod przewodnictwem Wima Koka¹, w którym podkreślono **niezadowalający postęp** Europy w osiąganiu celów strategii lizbońskiej. W odpowiedzi na to musimy odbudować zaufanie w zdolność Europy do tworzenia warunków odpowiednich do osiągania postawionych sobie celów. Europa może korzystać ze swojej bogatej tradycji i różnorodności oraz wyjątkowego modelu społecznego, jak również czerpać dalsze siły z ostatniego rozszerzenia, które czyni ją największym wspólnym rynkiem i największym blokiem handlowym na świecie.

Najważniejszym wnioskiem ze sprawozdania Koka jest stwierdzenie, że „wspieranie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w Europie jest kolejnym wielkim projektem europejskim”. Komisja proponuje przenieść punkt ciężkości agendy lizbońskiej w kierunku działań wspierających **wzrost gospodarczy i zatrudnienie** w sposób będący w pełni **zgodnym z celem zrównoważonego rozwoju**. Działania w obrębie tej strategii winny wzmacniać potencjał Unii umożliwiając osiągnięcie i dalszy rozwój celów środowiskowych i społecznych. Wyzwaniem jest obecnie stworzenie nowej strategii obejmującej obszary, w których Europa osiąga słabe wyniki (na przykład brak wzrostu gospodarczego i niewystarczająca ilość nowych miejsc pracy).

¹ Sprawozdanie Grupy Wysokiego Szczebla na temat strategii lizbońskiej pod przewodnictwem Wima Koka, listopad 2004 r. http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/group/index_en.html

Wymaga to odnowienia partnerstwa.

Strategia musi być realizowana poprzez odnowienia partnerstwa między Państwami Członkowskimi a Unią, przy pełnym zaangażowaniu partnerów społecznych. Nowa agenda lizbońska jest z konieczności obszerna, jednak o jej powodzeniu przeważa ograniczona liczba priorytetów politycznych, na których musimy się skupić, aby możliwy był sukces całościowy. Realizacja będzie miała istotne znaczenie, przy czym wymagane jest udoskonalenie istniejących mechanizmów realizacji w trybie pilnym. Konieczne jest usprawnienie i uskutecznienie metod działania w celu wdrożenia strategii integrującej Unię i Państwa Członkowskie. Aby stało się to możliwe, agenda lizbońska musi zostać przyjęta przez wszystkie zainteresowane podmioty na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym; przez Państwa Członkowskie, obywateli Europy, parlamenty, partnerów społecznych i społeczeństwo obywatelskie oraz wszystkie instytucje wspólnotowe. Wszystkie te strony powinny przyczyniać się do budowania przyszłości Europy. Ostatecznie wszyscy skorzystają z przyszłości, którą próbuje kształtować agenda lizbońska. Nowa strategia lizbońska umożliwi naszym obywatelom wykorzystać ten potencjał. Stanowi ona równocześnie wielką szansę i wspólną wizję postępu.

Zdrowe warunki makroekonomiczne są punktem wyjściowym do osiągnięcia sukcesu.

Zdrowe warunki makroekonomiczne i polityka makroekonomiczna

Zdrowe warunki makroekonomiczne stanowią zasadniczy fundament wiarygodnych starań, mających na celu ożywienie gospodarcze i tworzenia miejsc pracy. W szczególności istotna będzie kontynuacja stabilizacyjnej polityki makroekonomicznej i zdrowej polityki budżetowej. Rządy, dbając o zdrowy system finansów publicznych, muszą równocześnie maksymalizować wyniki w zakresie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

Zaproponowane zmiany dotyczące paktu stabilności i wzrostu Unii Europejskiej, stanowiącego wyznaczone na poziomie UE zasady regulujące krajowe polityki budżetowe, powinny jeszcze bardziej przyczyniać się do stabilizacji naszej gospodarki, jednocześnie zapewniając możliwość odgrywania przez Państwa Członkowskie pełnej roli w tworzeniu warunków dla długoterminowego wzrostu gospodarczego.

Produktywność i zatrudnienie

Strategia lizbońska kładzie nacisk na równoczesny wzrost zatrudnienia i produktywności przez wzrost konkurencyjności.

Więcej lepszych miejsc pracy...

Rynkom pracy należy umożliwić lepsze funkcjonowanie, dostarczając ludziom bodźce do pracy i zachęcając przedsiębiorstwa do ich zatrudniania oraz tworząc więcej lepszych miejsc pracy. Będzie to wymagać znacznych inwestycji w kapitał ludzki oraz większej elastyczności pracowników na bardziej zintegrowanych rynkach pracy.

...oraz większa konkurencyjność osiągnięta dzięki wzrostowi

Wzrost produktywności pracy w UE uległ wyraźnemu spowolnieniu. Odwrócenie tego trendu jest głównym wyzwaniem w zakresie konkurencyjności, przed którym stoi Unia. Równocześnie musimy dążyć do ciągłego wzrostu produktywności we wszystkich podstawowych

produktywności
... sektorach gospodarki. Oprócz doskonalenia kwalifikacji pracowników równie ważne dla wzrostu produktywności jest nasilenie inwestycji, wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w całej gospodarce, środowisko zdrowej konkurencji oraz właściwe wyważenie uregulowań prawnych. Jednakże przepelniona lista celów politycznych określona w strategii lizbońskiej przesłoniła znaczenie tych działań dla wzrostu produktywności. Odtąd reformy strukturalne realizowane w ramach powyższych strategii powinny być głównym punktem nowej strategii lizbońskiej.

...muszą iść ze sobą w parze. Wzrost produktywności i zatrudnienia muszą iść ze sobą w parze. Należy unikać wzrostu gospodarczego, któremu nie towarzyszy przyrost miejsc pracy, jak to w ostatnich latach dzieje się w gospodarce Stanów Zjednoczonych. Równocześnie musimy ponownie wprowadzić na rynek osoby pozostające przez długi czas bez pracy i stosunkowo słabo wykwalifikowane. Może mieć to wpływ na tempo wzrostu produktywności. Silny nacisk na wiedzę, kształcenie i innowacje w nowej strategii lizbońskiej da wszystkim szansę wspięcia się po drabinie wydajności i zagwarantuje szybki łączny wzrost produktywności.

Duże znaczenie ma otwarcie rynków międzynarodowych. **Otwarcie rynków międzynarodowych** oraz szybki rozwój nowych uprzemysłowionych gospodarek przyczyni się w znaczący sposób do wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Będzie to miało jednak miejsce tylko, gdy będziemy mogli zapewnić głębszy i szybszy proces dostosowania strukturalnego naszej gospodarki w celu realokacji zasobów do sektorów, w których Europa posiada przewagę komparatywną. Ułatwienie przechodzenia do bardziej konkurencyjnych sektorów i lepszych jakościowo miejsc pracy jest więc szczególnie istotne dla sukcesu nowej strategii lizbońskiej.

Należy określić zakresy odpowiedzialności na szczeblu UE i krajowym. Realizacja planu politycznego zależy zatem od działań zarówno na poziomie Unii, jak i na szczeblu krajowym. Sukces zależy od współdziałania w odpowiedzialności i inicjatywie. Dlatego niezbędne jest partnerstwo.

2. BUDOWANIE PARTNERSTWA EUROPEJSKIEGO NA RZECZ WZROSTU GOSPODARCZEGO I ZATRUDNIENIA

Wzrost gospodarczy i zatrudnienie stanowią pierwszy przykład partnerstwa na rzecz odnowy europejskiej Ostatnio Komisja zaproponowała utworzenie partnerstwa na rzecz odnowy europejskiej². Projekt ten stanowi część programu strategicznego na lata 2005-2009 i ma na celu umożliwienie Państwom Członkowskim, Unii Europejskiej i partnerom społecznym wspólne działania na rzecz realizacji łączącego ich celu. Jak już zostało to stwierdzone, wzrost gospodarczy i zatrudnienie będą stanowić podstawowy element nowego partnerstwa. Wszystkie dotychczasowe doświadczenia wskazują na prawdziwą chęć uczestnictwa w tym nowym zamierzeniu.

² COM(2005)12, Cele Strategiczne 2005-2009. Europa 2010: partnerstwo na rzecz odnowy europejskiej – dobrobyt, solidarność i bezpieczeństwo.

Aby osiągnąć sukces musimy wspomóc realizację strategii lizbońskiej poprzez:

*W związku z tym, Komisja wzywa Radę Europejską, aby na marcowym posiedzeniu dała nowy impuls strategii lizbońskiej poprzez odnowienie europejskiego partnerstwa na rzecz zatrudnienia i wzrostu. Partnerstwo to będzie miało **wyłącznie jeden cel: ułatwić i przyspieszać realizację reform koniecznych do pobudzenia wzrostu i zatrudnienia.***

Musi ono przynosić rzeczywistą wartość dodaną, jeżeli ma przekładać się na konkretne i szybkie wyniki:

...mobilizację uczestników...

- **Włączenie różnych uczestników procesu do wspólnych działań.** Mobilizacja i wspólny wysiłek są podstawowymi elementami partnerstwa. Wyzwania są wspólne dla wszystkich partnerów i mają wpływ na nasz model rozwoju. Musimy podjąć je wspólnie, ponieważ działanie każdego z osobna jest kluczem sukcesu nas wszystkich. Zakres wyzwań jest tak duży, a nasze systemy gospodarcze tak silnie powiązane, iż żadne z Państw Członkowskich nie jest w stanie podjąć się tego zadania w pojedynkę.

...propagowanie poczucia odpowiedzialności...

- **Ułatwienie przyswojenia** tych celów i reform przez wszystkich partnerów. Strategii lizbońskiej nie udało się w pełni włączyć najważniejszych partnerów do procesu realizacji, szczególnie na szczeblu krajowym. Mobilizacja jest możliwa tylko wtedy, gdy wszyscy partnerzy czują, iż proponowane polityki dotyczą ich bezpośrednio i są w pełni zaangażowani w proces decyzyjny i realizację. W związku z tym Państwa Członkowskie powinny być zachęcane do stworzenia, po przeprowadzeniu konsultacji na szeroką skalę, jednego krajowego programu działań oraz jednego krajowego sprawozdania na temat realizacji strategii lizbońskiej (patrz pkt 4).

...oraz wzmacnianie priorytetów.

- **Skoncentrowanie** wysiłków na realizacji priorytetowych i widocznych celów i poparcie ich konkretnymi działaniami, stanowiącymi impuls dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia mają fundamentalne znaczenie dla sukcesu strategii lizbońskiej. Określenie wyraźnych celów i konkretnych działań może również przyczynić się do zmobilizowania uczestników procesu i wytworzenia w nich chęci zaangażowania się. Aby partnerstwo to wydało owoce, konieczne jest pełne zaangażowanie każdego z uczestników na poziomie krajowym.

3. DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU WZROST GOSPODARCZY I WZROST ZATRUDNIENIA

3.1. Lizboński Program Działań dla Unii Europejskiej oraz Państw Członkowskich

Trzy główne obszary...

Głównym elementem proponowanego partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia jest **Lizboński Program Działań**. W programie tym określono priorytety, które pomogą Unii i Państw Członkowskim zwiększyć wydajność i stworzyć więcej lepszych miejsc pracy. Obejmuje on działania w trzech głównych obszarach:

- **Europa jako bardziej atrakcyjne miejsce dla inwestowania i pracy,**
- **Wiedza i innowacje na rzecz wzrostu gospodarczego,**
- **Tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy**

...uproszcza podejście...

Dzięki takiemu podejściu możliwe będzie silniejsze skoncentrowanie się na odnowionej strategii lizbońskiej. Znacznie lepiej widoczne będą priorytety. Podejście to jest odpowiedzią na krytykę, jakoby strategia lizbońska miała zbyt wiele priorytetów i była zbyt złożona, by ludzie mogli zrozumieć, o co naprawdę w niej chodzi.

...określając zakres odpowiedzialności, terminy oraz sposób oceny postępów.

Lizboński Program Działań, korzystający z doświadczeń programu rynku wewnętrznego, określa zakres odpowiedzialności, ustanawia terminy i mierzy postępy. W szczególności wprowadza wyraźne rozróżnienie między odpowiedzialnością Państw Członkowskich i Unii Europejskiej. Najważniejsze działania przedstawiono w tym rozdziale.

Wszystkie instytucje UE mają swoją rolę do odegrania.

Jeżeli chodzi o poziom UE, Komisja odegra główną rolę polegającą na inicjowaniu polityk i zapewnianiu ich wdrażania. Będzie to miało miejsce w ścisłej współpracy z Parlamentem i Radą oraz z wykorzystaniem wiedzy specjalistycznej innych instytucji UE, takich jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Komitet Regionów lub, w dziedzinie finansów, Europejski Bank Inwestycyjny.

Państwa Członkowskie muszą podjąć wiążące zobowiązania.

Na poziomie krajowym Komisja będzie służyć pomocą przez ustalanie punktów odniesienia, wsparcie finansowe, wsparcie dialogu społecznego oraz ustanowienie najlepszych praktyk. Jednakże niepowodzenie pierwszego etapu strategii lizbońskiej ma swoje korzenie właśnie na szczeblu krajowym. Dlatego też Komisja określa, w jakich aspektach oczekuje się od Państw Członkowskich, uwzględniając ich szczególną sytuację, podjęcie wiążących zobowiązań w obrębie krajowych programów działań. Konieczne jest uwzględnienie w nich konkretnych środków, wraz z harmonogramem i wskaźnikami postępu. Komisja będzie nadal monitorować i oceniać poczynione postępy, korzystając z opisanej poniżej nowej metody sprawozdawczości i koordynacji.

3.2. Europa jako bardziej atrakcyjne miejsce dla inwestowania i pracy.

Szybszy rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy wymagają poprawy atrakcyjności Europy jako miejsca dla inwestowania i pracy. Unia Europejska i Państwa Członkowskie muszą skoncentrować swoje działania na podstawowych obszarach.

Konieczne jest lepsze środowisko dla małych i średnich przedsiębiorstw

Szczególnie istotne są działania **na rzecz europejskich małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)**, które stanowią 99% wszystkich przedsiębiorstw i zatrudniają dwie trzecie siły roboczej. Istnieje zbyt dużo przeszkód na drodze do uzyskania statusu przedsiębiorcy i otwarcia działalności gospodarczej, co dla Europy oznacza utratę wielu szans. Zachęcanie przedsiębiorców do podejmowania inicjatyw to równocześnie wspieranie bardziej przedsiębiorczego nastawienia. Konieczne jest zrewidowanie równowagi między ryzykiem a wynagrodzeniem, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Widmo niepowodzenia utrudnia pierwsze kroki, a nawet powstrzymuje wielu przed rozpoczęciem działalności gospodarczej. Ponadto, pomimo postępów w ciągu pierwszych pięciu lat strategii lizbońskiej, w Europie w dalszym ciągu brakuje kapitału ryzyka potrzebnego do założenia nowatorskich firm, a obowiązujące przepisy podatkowe zniechęcają do zatrzymywania zysków w celu podnoszenia kapitału.

3.2.1. Rozszerzenie i pogłębienie wspólnego rynku.

Musimy rozszerzyć i pogłębić wspólny rynek...

Zakończenie tworzenia wspólnego rynku, zwłaszcza w dziedzinie usług, zawodów regulowanych, energii, transportu, zamówień publicznych i usług finansowych, pozostaje ważnym zadaniem. Konieczne jest również dostarczanie wysokiej jakości usług użyteczności publicznej na rzecz wszystkich obywateli po przystępnych cenach. Dobrze funkcjonujący i otwarty sektor usług jest coraz ważniejszy dla rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w gospodarce europejskiej. Sektor usług przyczynił się do stworzenia prawie wszystkich nowych miejsc pracy w UE w okresie 1997-2002 r. Usługi stanowią obecnie 70% wartości dodanej UE. Liberalizacja sektora usług przyczyni się do szybszego wzrostu gospodarczego i wzrostu zatrudnienia oraz może pozwolić na stworzenie 600 000 nowych miejsc pracy.

Wszystkie wymienione obszary mogą przyczynić się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy oraz mają bezpośrednie znaczenie dla konsumentów. W wielu dziedzinach dzięki strategii lizbońskiej wprowadzone zostało już wiele uregulowań prawnych, jednak Państwa Członkowskie zawodzą własne przedsiębiorstwa i obywatele, opóźniając wdrożenie i egzekwowanie prawa.

...zachęcić do inwestowania i wprowadzania innowacji

Usunięcie pozostałych barier stworzy nowe szanse dla wchodzących na rynek podmiotów, a powstała w związku z tym konkurencja pobudzi inwestycje i innowacje. Jest to szczególnie istotne w kontekście zastoju w wewnątrzspółnotowym handlu towarami oraz braku postępu w zakresie

zbieżności cen.

Jak najlepsze wykorzystanie usług użyteczności publicznej

Usługi publiczne odgrywają centralną rolę na wydajnym i dynamicznym wspólnym rynku. Komisja opublikowała w maju 2004 r. białą księgę określającą zasady polityki UE w dziedzinie usług użyteczności publicznej i omawiającą podstawowe aspekty, takie jak zgodność z zasadami rynku wewnętrznego, konkurencyjności i pomocy państwa, wybór usługodawcy oraz prawa konsumentów. Komisja powróci do tej kwestii w roku 2005.

... i administracji krajowej odgrywa centralną rolę.

Państwa Członkowskie powinny również zapewnić lepsze dostosowanie własnych systemów prawnych do potrzeb rynku UE. Najważniejsze jest zapewnienie lub, gdzie to konieczne, udoskonalenie udziału administracji krajowej w tworzeniu właściwych warunków rynkowych (np. lepszego wykorzystania usług internetowych [e-government], walki z korupcją i nadużyciami). Ponadto można wiele zmienić w dziedzinie podatków, aby wspólny rynek działał lepiej i aby można było ograniczyć istniejące bariery oraz obciążenie administracyjne przedsiębiorców.

USTAWODAWSTWO DOTYCZĄCE WSPÓLNEGO RYNKU

Plan działania w zakresie usług finansowych (Financial Services Action Plan) był jednym z prawdziwych sukcesów pierwszego etapu realizacji strategii lizbońskiej: środki legislacyjne były dostarczane na czas; wspólne działania instytucji europejskich przebiegały sprawnie, znajdowano innowacyjne rozwiązania, pozwalające uzupełnić szczegóły ambitnych nowych ram. Obecnie ważnym jest zapewnienie spójnego wdrażania tych reguł na terytorium całej Unii. Równocześnie w najbliższych latach należy zająć się „pozostałościami” planu działania w zakresie usług finansowych. Działania zostaną podjęte jedynie wtedy, gdy konsultacje na szeroką skalę z zainteresowanymi stronami i ocena wpływu w jasny sposób wykażą wyraźną wartość dodaną.

W celu wypracowania konsensusu odnośnie **dyrektywy dotyczącej usług** oraz zapewnienia sprawnego przebiegu dyskusji nad tym ważnym wnioskiem, Komisja będzie konstruktywnie współpracować z Parlamentem Europejskim, Radą i innymi zainteresowanymi stronami na etapie poprzedzającym przyjęcie wniosku przez Parlament w pierwszym czytaniu. Skoncentrujemy się w szczególności na problemach istniejących w dziedzinach, takich jak wdrażanie przepisów dotyczących zasady kraju pochodzenia i ewentualny wpływ na niektóre sektory.

Odnośnie **dyrektywy REACH**, Komisja podkreśla konieczność podjęcia decyzji, która będzie zgodna z celami strategii lizbońskiej w zakresie konkurencyjności przemysłu europejskiego i promowania innowacji oraz która pozwoli na uzyskanie znaczących korzyści dla obywateli europejskich w dziedzinie zdrowia i środowiska naturalnego. Komisja podkreśla swoją gotowość do pełnej współpracy z Parlamentem i Radą w poszukiwaniu pragmatycznych rozwiązań kluczowych problemów, które zostały wykryte w trakcie przeglądu projektu REACH, prowadzonego w celu poprawy wykonalności projektu.

Aby pokonać przeszkody powstające w związku z faktem istnienia 25 odmiennych systemów zasad regulujących sposób opodatkowania przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w kilku Państwach Członkowskich, Komisja podejmuje działania w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie **wspólnej ujednoliconej podstawy wymiaru podatku dochodowego od osób prawnych** i jej zastosowania. Pozwoliłoby to na zmniejszenie poważnych trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej w różnych państwach, równocześnie pozostawiając Państwom Członkowskim swobodę w ustalaniu stawki tego podatku.

Symbolem zaangażowania Unii w gospodarkę opartą na wiedzy stał się **patent wspólnotowy (Community Patent)**. Pozostaje to istotnym wnioskiem i należy kontynuować szybkie postępy na drodze do operacyjnego rozwiązania wspierającego innowacje.

3.2.2. Otwarte i konkurencyjne rynki w obrębie Europy i poza nią.

Konkurencja ma fundamentalne znaczenie.

Konkurencja ma fundamentalne znaczenie dla całego partnerstwa na rzecz wzrostu i zatrudnienia. **Prowadzona przez UE polityka konkurencji odegrała kluczową rolę w kształtowaniu konkurencyjnych rynków europejskich**, co przyczyniło się do wzrostu produktywności. W rozszerzonej Europie kierunek ten zostanie zachowany w szczególności poprzez proaktywne wykonywanie prawa i reformę systemu pomocy państwa w zakresie innowacji, BiR oraz kapitału podwyższonego ryzyka. W związku z tym Komisja będzie nadal realizować swoje polityki konkurencji, co pozwoli także na zidentyfikowanie barier konkurencji, zarówno prawnych jak i innego rodzaju. **Sektory o kluczowym znaczeniu**, takie jak usługi finansowe i energia zostaną **poddane analizie** w celu określenia przyczyn leżących u podstaw braku pełnego funkcjonowania mechanizmów rynkowych w tych sektorach.

Państwa Członkowskie powinny ograniczyć i zmienić przeznaczenie udzielanej pomocy.

Państwa Członkowskie powinny ograniczyć przyznawaną pomoc i skierować ją raczej do sektorów o wysokim potencjale wzrostu, w których mechanizmy rynkowe nie działają właściwie, jak również przeznaczyć ją na wspieranie innowacji. Celem podejmowanych inicjatyw powinna być odpowiedź na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw oraz ograniczanie spoczywających na nich obciążeń. W ciągu 2005 r. Komisja rozpocznie gruntowną reformę zasad udzielania pomocy państwa (patrz pkt 3.3.1).

Otwarte globalne rynki są także niezbędne dla działalności gospodarczej podmiotów unijnych.

W coraz większym stopniu przedsiębiorstwa europejskie muszą sprostać międzynarodowym wyzwaniom. Polityka handlowa UE powinna więc umożliwić im dostęp do rynków państw trzecich i zapewnić możliwość prowadzenia uczciwej konkurencji na jasno określonych zasadach. Podsumowując należy stwierdzić, iż istnienie europejskich i globalnych otwartych rynków ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia wyższych stóp wzrostu.

WZROST GOSPODARCZY I ZATRUDNIENIE: WYMIAR GLOBALNY

Podstawowym celem jest wypracowanie ambitnego porozumienia w ramach rundy negocjacji z Doha. Powinno być to uzupełnione dwustronnymi i regionalnymi porozumieniami o wolnym handlu, także z państwami Mercosuru i Rady Współpracy Państw Zatoki.

Konieczny jest również nowy impuls dla zapewniania zbliżania ustawodawstw i spójności administracyjnej na szczeblu międzynarodowym, w szczególności w zakresie transatlantyckiej wymiany handlowej. Zapewnianie jak największej spójności standardów na szczeblu międzynarodowym – czy to z naszymi największymi partnerami handlowymi, takimi jak Stany Zjednoczone czy z szybko rozwijającymi się azjatyckimi rynkami, takimi jak Chiny, Indie, oraz innymi krajami sąsiadującymi z UE - pozwoliłoby na znaczące zmniejszenie kosztów i wzrost produktywności. Komisja będzie w aktywny sposób realizować ten program.

3.2.3. Poprawa europejskich i krajowych uregulowań prawnych

Prawidłowe ramy prawne pomagają w prowadzeniu działalności gospodarczej i budują zaufanie konsumentów.

Redukcja zbędnych kosztów, usuwanie przeszkód uniemożliwiających dostosowanie się i innowacje, a także ustawodawstwo przyjazne konkurencji i wzrostowi zatrudnienia przyczynią się do stworzenia warunków sprzyjających wzrostowi gospodarczemu i zwiększonej produktywności. Obejmuje to takie działania jak uproszczenie, odpowiednie opracowanie ustawodawstwa, a także wysiłki zmierzające do zmniejszenia kosztów administracyjnych. Prawidłowe ramy prawne pozwolą także na zwiększenie zaufania ze strony konsumentów i branie przez nich udziału we przyczynianiu się do wzrostu. Obciążenia prawne dotyczą w nieproporcjonalny sposób MŚP, które zazwyczaj posiadają ograniczone zasoby, by radzić sobie z zarządzaniem, jakiego wymagają przepisy.

Musimy usunąć niepotrzebne obciążenia.

Nowe podejście do stanowienia prawa powinno zmierzać do usuwania obciążeń i ograniczeń, będących przeszkodą w osiągnięciu podstawowych celów polityk. Lepsze stanowienie prawa powinno stać się istotnym elementem procesu decyzyjnego na wszystkich szczeblach Unii.

LEPSZE STANOWIENIE PRAWA

Lepsze stanowienie prawa obejmujące poprawę jakości ustawodawstwa, a tym samym dostarczanie prawidłowych bodźców dla prowadzenia działalności gospodarczej, redukcję zbędnych kosztów i usuwanie przeszkód w dostosowywaniu się i dla innowacji, ma znaczący pozytywny wpływ na ramowe warunki wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i produktywności.

Państwa Członkowskie powinny także kontynuować własne inicjatywy w zakresie lepszego stanowienia prawa, w szczególności w tych sektorach gospodarki, w których Europa pozostaje w tyle pod względem produktywności, jak np. w sektorze usług.

Komisja będzie ambitnie realizować ten cel i jeszcze przed wiosennym szczytem Rady podejmie nową istotną inicjatywę, która obejmuje:

- Lepszą ocenę wpływu nowych projektów aktów prawnych / inicjatyw w zakresie prowadzonych polityk na konkurencję, również przy wykorzystaniu istniejącego instrumentu oceny wpływu.
- Wykorzystywanie wiedzy ekspertów zewnętrznych w zakresie jakości i metodologii przeprowadzania ocen wpływu.
- Kumulacja obciążeń prawnych, utrudnionego dostępu do rynku i niewystarczającej konkurencyjności może wpłynąć na zablokowanie innowacji w sektorach o dużym potencjale wzrostu. W związku z tym Komisja rozpocznie serię przeglądów sektorowych mających na celu zidentyfikowanie przeszkód hamujących wzrost i innowacje w kluczowych sektorach gospodarki. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na obciążenia dotyczące małych i średnich przedsiębiorstw.

3.2.4. Rozszerzenie i poprawa europejskiej infrastruktury

Nowoczesna infrastruktura ułatwia wymianę handlową i mobilność.

Nowoczesna infrastruktura jest niezbędna dla wspólnego rynku, aby wymiana handlowa i mobilność mogły się rozwijać. Postępy w tej dziedzinie były rozczarowująco wolne i tą kwestią należy się obecnie zająć. **Nowoczesna infrastruktura jest ważnym czynnikiem konkurencyjności i wpływa znacząco na decyzje przedsiębiorstw**, ponieważ decyduje ona o gospodarczej i społecznej atrakcyjności lokalizacji. Zapewnia ona mobilność osób, towarów i usług w całej Unii. Inwestycje w infrastrukturę, w szczególności w nowych Państwach Członkowskich, przyczynią się również do wzrostu gospodarczego i prowadzić będą do większej spójności pod względem gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Zważywszy na długofalowy wpływ infrastruktury, decyzje powinny w znaczący sposób przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju. Również zastosowanie rzetelnych i efektywnych systemów wyceny infrastruktury będzie służyć temu celowi.

Należy dokonać pełnego otwarcia przemysłu energetycznego i innych przemysłów sieciowych.

Musimy zapewnić, iż otwarcie na konkurencję takich sektorów jak sektor energetyczny i inne przemysły sieciowe, co zostało już postanowione, jest teraz rzeczywiście realizowane. Środki te są niezbędne do zapewnienia jak najlepszego wykorzystania infrastruktury, gdzie zarówno przemysł jak i konsumenci, bez względu na ich umiejscowienie, mogą korzystać z niskich cen, większego wyboru i gwarancji wysokiej jakości usług użyteczności publicznej na rzecz wszystkich obywateli.

INFRASTRUKTURA W EUROPIE

Utworzenie nowoczesnej infrastruktury transportowej i energetycznej na całym terytorium Unii Europejskiej jest warunkiem wstępnym czerpania korzyści z odnowionej strategii lizbońskiej. Państwa Członkowskie powinny wywiązać się z podjętych zobowiązań w kwestii rozpoczęcia prac nad **45 projektami transgranicznymi „do natychmiastowej realizacji”** w dziedzinie transportu i energii. Europejska koordynacja dotycząca poszczególnych projektów musi być wsparta zdecydowanym zobowiązaniem zainteresowanych Państw Członkowskich do rozpoczęcia procesu planowania i finansowania. Państwa Członkowskie powinny informować o postępach dokonanych w ramach krajowych programów działań.

3.3. Wiedza i innowacje na rzecz wzrostu gospodarczego

Wiedza przyczynia się do wzrostu produktywności.

W rozwiniętych gospodarkach, takich jak gospodarka UE, główną siłą napędową wzrostu produktywności jest wiedza, a dokładniej BiR, innowacje i edukacja. Wiedza jest istotnym czynnikiem, dzięki któremu Europa może zapewnić swoją konkurencyjność w globalnym świecie, gdzie argumentami przetargowymi pozostałych stron są tania siła robocza i zasoby naturalne.

3.3.1. Wzrost i poprawa inwestycji w dziedzinę badań i rozwoju

Musimy nadrobić opóźnienie UE w zakresie inwestycji w BiR

Inwestycje UE w BiR wciąż są o około 1/3 niższe niż w Stanach Zjednoczonych. 80% różnicy spowodowane jest niewystarczającymi inwestycjami sektora prywatnego w dziedzinę badań i rozwoju, w szczególności w technologii informacyjno-komunikacyjne. Obecnie UE przeznacza jedynie 2% PKB, czyli niewiele więcej od poziomu odnotowanego na początku wdrażania strategii lizbońskiej. Szybsze postępy są konieczne do osiągnięcia wyznaczonego poziomu **wydatków na badania i rozwój** w wysokości 3% PKB. Wymaga to zwiększonych i skuteczniejszych wydatków publicznych, bardziej korzystnych warunków ramowych i intensywnych zachęt dla przedsiębiorstw do inwestowania w innowacje i BiR, jak również większej liczby dobrze wyszkolonych i posiadających wysoką motywację naukowców.

OSIĄGNIĘCIE WYZNACZONEGO CELU 3% PKB NA BADANIA I ROZWÓJ

Realizacja jednego z celów strategii lizbońskiej w zakresie wydatków UE na badania i rozwój (poziom 3% PKB w 2010 r.) zależy w dużym stopniu od Państw Członkowskich. W swoich krajowych programach lizbońskich Państwa Członkowskie powinny przedstawić kroki, które pozwolą na osiągnięcie tego celu. Istotnym elementem jest zwiększanie inwestycji przedsiębiorstw i Państwa Członkowskie powinny w pełni wykorzystywać możliwości oferowane przez nowe przepisy ramowe dotyczące pomocy państwa.

Skoordynowane europejskie podejście do **poprawy warunków podatkowych dla BiR** powinno być jednym z podstawowych składowych. Jest to element o coraz większym znaczeniu, który może stanowić zachętę dla podmiotów gospodarczych do zwiększenia inwestycji w zakresie badań i rozwoju w innych krajach. Ma to przede wszystkim znaczenie dla wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw w całej Unii działających w sektorze zaawansowanych technologii.

Na szczeblu europejskim **siódmy ramowy program badań** ma na celu poważne zwiększenie konkurencyjności naszego przemysłu w podstawowych dziedzinach technologicznych poprzez zjednoczenie i nasilenie podejmowanych w całej Unii wysiłków oraz poprzez zwiększanie inwestycji sektora prywatnego. Nowy program ramowy skoncentruje się także na zapewnieniu doskonałości bazy badawczej poprzez powołanie w przyszłości **Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych**, w skład której będą wchodzić niezależni światowej klasy naukowcy; jej zadaniem będzie wybór projektów i programów badawczych w oparciu o ich poziom naukowy.

PRZEGLĄD ZASAD POMOCY PAŃSTWA W ZAKRESIE BADAŃ I ROZWOJU ORAZ INNOWACJI

W kontekście ogólnej reformy zasad pomocy państwa, dokonany zostanie **przeгляд obecnych zasad pomocy państwa w zakresie BiR**, mając na celu zapewnienie lepszego dostępu do środków finansowych i kapitału ryzyka, jak również finansowanie BiR oraz innowacji ze środków publicznych. Do lata 2005 r., Komisja przedstawi komunikat w sprawie przyszłej polityki pomocy państwa. Musimy ułatwić udzielanie finansowego wsparcia na badania i innowacje, w szczególności na rzecz młodych i innowacyjnych firm. Obecnie ograniczony dostęp do środków finansowych jest jedną z największych przeszkód dla innowacji. Publiczne wsparcie powinno być zapewnione w tych dziedzinach, w których pozytywne efekty dla szeroko rozumianego społeczeństwa będą znaczące, bez zakłócania jednocześnie konkurencji.

3.3.2. *Wspieranie innowacji, wykorzystanie ICT oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów*

Szkolnictwo wyższe ma znaczącą rolę do odegrania w zakresie tworzenia i rozpowszechniania wiedzy.

Wkład szkolnictwa wyższego w tworzenie i rozpowszechnianie wiedzy w całej Unii powinien ulec zwiększeniu. Komisja przedstawi swoje pomysły na zwiększenie jego potencjału i jakości w zakresie prowadzenia badań naukowych, w celu zwiększenia atrakcyjności i zapewnienia lepszych powiązań z przemysłem. Komisja zaproponuje także odpowiednie wytyczne mające umożliwić poprawę współpracy z przemysłem w zakresie badań i transferu technologii. Pozwoli to zająć się problemem zapewnienia konkurencyjności uniwersytetów europejskich na arenie międzynarodowej. Pod wieloma względami, istniejące podejście do finansowania, zarządzania i jakości okazało się niewystarczające, aby sprostać wyzwaniu, jakim stał się globalny rynek dla naukowców, studentów i dla samej wiedzy.

Inwestycje UE powinny odegrać swoją rolę.

W celu zapewnienia większego efektu synergii pomiędzy badaniami, finansowaniem strukturalnym i spójności, powinniśmy więcej zainwestować w infrastrukturę badawczą i na rzecz innowacji, co pozwoliłoby na włączenie większej liczby regionów w działania badawcze prowadzone na szczeblu europejskim.

BIEGUNY INNOWACJI

Na szczeblu regionalnym i lokalnym, należy bardziej skoncentrować się na tworzeniu biegunów innowacji, przybliżaniu małych i średnich przedsiębiorstw pracujących w sektorze zaawansowanych technologii, uniwersytetów oraz koniecznego wsparcia biznesowego i finansowego. Państwa Członkowskie powinny wykorzystywać wszystkie możliwości, jakie stwarzają regionalne i społeczne fundusze unijne do celów wspierania regionalnych strategii innowacyjnych. Jest to istotne dla wykorzystywania potencjału nowych „centrów doskonałości” promowanych w naszym programie badań, co pozwoliłoby na przeniesienie większej ilości pomysłów z laboratoriów do praktyki. Stałoby się to łatwiejsze dzięki wzmocnieniu powiązań między regionalnymi funduszami, ramowym programem badań a nowym programem ma rzecz konkurencyjności i innowacji.

Krajowe lizbońskie programy działań powinny dostarczać wskazówek dla tworzenia nowych i rozwijania już istniejących biegunów.

Pogoń za wiedzą zawsze miała ogromne znaczenie w Europie. Pomogło nam to w określeniu naszej tożsamości i naszych wartości i będzie stanowić siłę napędową konkurencyjności w przyszłości. W celu potwierdzenia podjętego zobowiązania do uznania wiedzy za podstawę wzrostu, Komisja proponuje powołanie „Europejskiego Instytutu Technologii”, który przyciągałby najlepszych naukowców, najlepsze pomysły i firmy z całego świata. Komisja podejmie aktywne konsultacje z Państwami Członkowskimi oraz zainteresowanymi podmiotami sektora publicznego i prywatnego celem określenia najlepszego sposobu wprowadzenia w życie tej koncepcji.

Inwestycje w nowe technologie...

Konkurencja i polityka podatkowa, jak również szybkość wprowadzania nowych technologii mają znaczący wpływ na innowacje, szczególnie obecnie, kiedy zmiany technologiczne zachodzą bardzo szybko.

...są istotne dla wzrostu produktywności, podczas gdy...

Ogólnie rzecz biorąc, nasza wydajność innowacyjna zależy w istotny sposób od zwiększenia **inwestycji i wykorzystania nowych technologii, w szczególności technologii informacyjno-komunikacyjnych**, zarówno przez sektor prywatny jak i publiczny. Technologie informacyjno-komunikacyjne stanowią filar gospodarki opartej na wiedzy. Przyczyniają się one w około połowie do wzrostu produktywności w nowoczesnych gospodarkach. Jednakże w porównaniu ze Stanami Zjednoczonymi inwestycje w te technologie w Europie były niższe i zostały dokonane później, szczególnie w sektorach transportu, sprzedaży detalicznej czy usług finansowych.

i2010: Europejskie Społeczeństwo Informacyjne może przyczynić się do wykorzystania ICT.

Nawet, jeśli odpowiedzialność za opracowywanie planów inwestycyjnych spada przede wszystkim na przedsiębiorstwa i administrację publiczną w momencie, Europa jest jednak zawsze obecna, aby służyć pomocą. Nowa

inicjatywa – **i2010: Europejskie Społeczeństwo Informacyjne** przyczyni się do wykorzystania ICT, co pozwoli na dalszą realizację agendy eEuropa, popieranej przez strategię lizbońską. Obejmie to promocję odpowiedniego, opartego na wyraźnych, stabilnych zasadach konkurencyjnego środowiska dla łączności elektronicznej i usług cyfrowych; intensyfikację badań i innowacji w zakresie ICT oraz społeczeństwo informacyjne sprzyjające integracji i poprawie jakości życia.

Musimy także sprostać wyzwaniom związanym z zasobami naturalnymi i środowiskiem naturalnym...

Długotrwały sukces Unii zależy od możliwości sprostania serii wyzwań w zakresie zasobów naturalnych i środowiska, które, jeśli nie zostaną odpowiednio poważnie potraktowane, staną się hamulcem dla przyszłego wzrostu. Dotyka to samej istoty zrównoważonego rozwoju. W przeciwieństwie do Europy, w wielu częściach globu wysokim stopom wzrostu gospodarczego towarzyszy szybki przyrost naturalny. Europa musi stawić czoła temu wyzwaniu i jako pierwsza stosować modele produkcji i konsumpcji, w większym stopniu biorące pod uwagę zrównoważony rozwój.

...a kluczem będą tu innowacje ekologiczne.

Ponadto, poprzez zwiększenie wydajności wykorzystywanych zasobów, innowacje, prowadzące do wzrostu wydajności, można także w znaczący sposób przyczynić się do tego, aby wzrost gospodarczy w większym stopniu był przyjazny dla środowiska. Dlatego właśnie innowacje ekologiczne powinny być silnie promowane, w szczególności w sektorach transportu i energetycznym.

INNOWACJE EKOLOGICZNE

Komisja będzie w większym stopniu promować technologie środowiskowe. Podejmie ona także niezbędne działania promujące wypracowanie podejścia i rozwój technologii, które pozwolą UE na dokonanie zmian strukturalnych niezbędnych do zapewnienia długotrwałego zrównoważonego rozwoju, na przykład w dziedzinach takich jak zrównoważone wykorzystanie zasobów, zmiany klimatyczne i efektywne wykorzystanie energii. Jest to niezbędne zarówno wewnątrz UE, jak również aby zaspokoić popyt na rozwijających się rynkach światowych. Technologie środowiskowe i efektywne wykorzystanie energii oferują istotny potencjał dla efektu synergii w zakresie gospodarki, środowiska i zatrudnienia.

W celu wsparcia tego projektu, podjęte zostaną zwiększone wysiłki w zakresie rozpowszechniania badań i technologii, w szczególności poprzez wspieranie finansów sektora prywatnego dzięki Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu, aby promować rozwój i wykorzystanie czystych technologii.

3.3.3. *Przyczynienie się do rozwoju silnej europejskiej bazy przemysłowej*

Silna baza przemysłowa może pomóc nam być najlepszym w dziedzinie nauki i technologii.

Przejęcie światowego przewodnictwa w dziedzinie BiR oraz innowacji pozwoliłoby na uzyskanie długotrwałej przewagi, zwłaszcza iż europejskie postępy technologiczne, jak np. nabyte doświadczenia w sektorze telefonii komórkowej, dają Europie możliwość określania standardów międzynarodowych. Aby poprawić i utrzymać przewodnictwo gospodarcze i technologiczne Europa powinna posiadać wysokie zdolności przemysłowe, co można osiągnąć szczególnie poprzez pełne wykorzystanie swojego potencjału technologicznego. Powinniśmy przyjąć zintegrowane i przyszłościowe podejście, którego podstawą jest rozwój sektorów przemysłu uwarunkowany potrzebami rynku. Nie zawsze w pełni wykorzystany został efekt synergii, uzyskiwany dzięki wspólnemu podejściu na szczeblu europejskim do wyzwań w dziedzinie badań, ustawodawstwa i finansowania, którym, ze względu na ich wielkość lub zasięg, poszczególne Państwa Członkowskie nie mogą sprostać w pojedynkę, aby rozwiązać istniejące problemy na rynkach.

Galileo i aeronautyka są przykładami owocnej współpracy w ramach partnerstw publiczno-prywatnych

Projekt Galileo i aeronautyka są dobrymi przykładami udanego wykorzystania wspólnej doskonałości europejskiej, w obu przypadkach przynoszącymi znaczne korzyści dla gospodarki europejskiej. Takie podejście, oparte na współpracy sektora publicznego z prywatnym, powinno być przyjmowane w przypadkach, kiedy potencjalne korzyści dla społeczeństwa są większe niż zyski sektora prywatnego, np. kwestia energii wodorowej. Nadanie nowego impulsu strategii lizbońskiej powinno pozwolić na stworzenie odpowiednich warunków umożliwiających wykorzystanie tego potencjału i dokonanie koniecznych zmian strukturalnych przy równoczesnym działaniu zewnętrznym zmierzającym do otwarcia rynków.

EUROPEJSKIE INICJATYWY TECHNOLOGICZNE

Realizacja dużych europejskich inicjatyw technologicznych finansowanych przez UE, Państwa Członkowskie i przemysł może przyczynić się do wzrostu konkurencyjności przemysłowej. Kolejny ramowy program badań może służyć jako wsparcie tego procesu, zapewniając tej kwestii priorytetową pozycję. Celem jest **rozwiązanie problemów niedoskonałości rynku i umożliwienie rozwoju konkretnych produktów i usług** wykorzystujących te technologie, które mają kluczowe znaczenie nie tylko dla europejskiego modelu zrównoważonego rozwoju, ale przyczyniają się także do wzrostu konkurencyjności przemysłowej. Uzasadnieniem dla przyznania dodatkowego wsparcia finansowego ze strony UE jest ich zasięg; unijne wsparcie będzie z kolei bodźcem dla dodatkowego finansowania krajowego i prywatnego. Zarządzanie będzie odbywać się w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Technologie wodorowe i energia słoneczna, z zakresu technologii przyjaznych dla środowiska, są tego ważnymi przykładami. Dobrym punktem odniesienia jest też projekt Galileo, który pozwoli na utworzenie dużego rynku i licznych nowych miejsc pracy. Powodzenie strategii lizbońskiej zależeć będzie od zwiększenia zdolności UE do przekształcania technologii na konkretne towary, rynki i miejsca pracy.

W ścisłej współpracy z głównymi zainteresowanymi stronami (Państwa Członkowskie, środowisko naukowo-badawcze, przemysł i społeczeństwo obywatelskie) Komisja określi kryteria, tematy i projekty, a swoje wnioski przedstawi Radzie w czerwcu. Ten proces i następujący po nim etap przygotowań i finansowania odbędzie się w ramach procesu opracowywania i zatwierdzania programu ramowego.

3.4. Tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy

Europa potrzebuje większej ilości lepszych miejsc pracy...

...niemniej jednak wymiar demograficzny wywiera presję na kwestie zatrudnienia.

Zapewnianie dobrobytu i zmniejszanie ryzyka wykluczenia społecznego oznacza intensyfikację działań zmierzających do oferowania ludziom miejsc pracy i zapewniania im zatrudnienia lub edukacji na przestrzeni całego ich życia.

W kontekście szybkich zmian gospodarczych i intensywnego procesu starzenia się społeczeństwa, tworzenie większej ilości lepszych miejsc pracy jest nie tylko polityczną ambicją, ale też koniecznością z gospodarczego i społecznego punktu widzenia. W ciągu kolejnych 50 lat Europa stanie wobec bezprecedensowych przeobrażeń demograficznych. Zgodnie z obecnymi trendami demograficznymi, odnotujemy spadek liczby ludności czynnej zawodowo ogółem, wyrażonej w wielkościach absolutnych. Niezależnie od znacznych przemian społecznych wywołanych tymi przeobrażeniami, spowoduje to również w efekcie olbrzymią presję na nasze systemy emerytalne i zabezpieczenia społecznego, a w przypadku zlekceważenia tych

procesów, dojdzie do obniżenia potencjalnych stóp wzrostu do skrajnie niskiego poziomu 1% rocznie. Ponadto liczba ludności niektórych naszych Państw Członkowskich może drastycznie się skurczyć. Komisja przyjmie zieloną księgę, aby zapoczątkować dyskusję nad tym demograficznym wyzwaniem i określić działania w zakresie polityk publicznych jakie należy podjąć, aby sprostać temu wyzwaniu.

Komisja przedstawi także wniosek o **dokonanie przeglądu Europejskiej Strategii Zatrudnienia w 2005 r.** stanowiącej integralną część odnowionej strategii lizbońskiej, w oparciu o Lizboński Plan Działań.

3.4.1. Zaangażowanie większej liczby osób w aktywną działalność zawodową oraz modernizacja systemów zabezpieczenia socjalnego

Musimy przyciągnąć większą ilość osób na rynek pracy...

Podczas, gdy zagadnienie niskiego wskaźnika urodzeń powinno być przedmiotem odpowiednich działań, jako część składowa długoterminowej polityki, zwiększenie wskaźnika zatrudnienia pozostaje najlepszym środkiem wzrostu gospodarczego i promocji systemów gospodarczych, w których nacisk położony jest na społeczne włączenie. Wyzwanie polega na przyciągnięciu i zatrzymaniu na rynku pracy większej ilości ludzi poprzez aktywne polityki w dziedzinie zatrudnienia i odpowiednie bodźce. Zarówno ponowne wprowadzanie na rynek pracy osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, jak i zapewnianie bodźców do dłuższej aktywności zawodowej wymagają unowocześnienia systemów zabezpieczenia socjalnego. Olbrzymi potencjał kobiet na rynku pracy powinien być lepiej wykorzystany. Partnerzy społeczni powinni bardziej zaangażować się w dalszą redukcję rozbieżności płacowych kobiet i mężczyzn.

...i wypracować odpowiednie polityki zarówno dla młodych jak i dla starszych pracowników.

Konieczne jest także podjęcie działań na rzecz **ludzi młodych**, w sytuacji, gdy Europa nadal boryka się z wysokim bezrobociem strukturalnym oraz wysokimi wskaźnikami porzucania nauki, jak również na rzecz ludzi starszych, którzy nadal licznie opuszczają rynek pracy po osiągnięciu wieku 55 lat. Ponadto wiele osób uważa, iż trudno jest pogodzić życie zawodowe i rodzinne. Zapewnienie lepszych i dostępnych cenowo udogodnień związanych w szczególności z opieką nad dziećmi, mogłoby stanowić istotny wkład w tym względzie. W celu uniknięcia braku specjalistów z konkretnych dziedzin oraz dysproporcji między popytem a podażą w istotnych sektorach rynku pracy, kluczową rolę może odegrać legalna migracja.

EUROPEJSKA INICJATYWA NA RZECZ MŁODZIEŻY

W piśmie z dnia 29 października 2004 r. przywódcy Francji, Niemiec, Hiszpanii i Szwecji przedstawili wniosek w sprawie europejskiego paktu na rzecz młodzieży, który koncentruje się na zmniejszeniu bezrobocia wśród tej grupy oraz ułatwieniu im wejścia na rynek pracy. Centralnym elementem inicjatywy jest znajdowanie coraz lepszych metod godzenia pracy z życiem rodzinnym.

Obszary polityki prezentowane w niniejszym komunikacie obejmują szereg środków istotnych z punktu widzenia odblokowania potencjału leżącego w ludziach młodych. Staną się one istotnymi elementami w poddanej przeglądowi Europejskiej Strategii Zatrudnienia i zostaną sfinansowane ze środków UE, a w szczególności ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Traktowane łącznie, środki te stanowią rzeczywistą europejską inicjatywę na rzecz młodzieży:

- Proponowane środki w obszarze „Przyciąganie większej liczby ludzi na rynek pracy oraz modernizacja systemów zabezpieczenia socjalnego” mają na celu zmniejszenie bezrobocia wśród młodzieży i obejmują lepsze kształcenie zawodowe i rozwijanie możliwości nauki zawodu oraz zapewnienie, iż przy przygotowywaniu aktywnych środków z zakresu polityki dotyczącej rynku pracy zostanie zwrócona szczególna uwaga na bezrobotnych młodych ludzi. Również w ramach tej pozycji, działania zmierzające do poprawy udogodnień w zakresie opieki nad dziećmi, nad osobami w podeszłym wieku i osobami niepełnosprawnymi, oraz rozszerzenie uprawnień do urlopu wychowawczego na ojców, przyczynią się do bardziej harmonijnego godzenia życia zawodowego i rodzinnego.

W obszarze „Wzrost inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepszą edukację i poprawę umiejętności” kilka środków jest szczególnie ukierunkowanych na młodsze pokolenia i ma na celu zapewnienie tej grupie kapitału ludzkiego i kwalifikacji potrzebnych w dynamicznej gospodarce opartej na wiedzy. Przykłady tego rodzaju środków są następujące: wzrost nakładów na oświatę i zwiększenie ich efektywności, zmniejszenie liczby osób przedwcześnie porzucających szkołę oraz osób osiągających niskie wyniki; zwiększenie liczby uczniów na kierunkach matematycznych, naukowych, technicznych i inżynierskich.

- Środki w pozycji „Wzrost i poprawa efektywności nakładów na badania i rozwój” w połączeniu ze zdolnością do zwiększenia wartości kapitału ludzkiego w gospodarce - również będą przynosić korzyści młodszemu pokoleniom poprzez **otwieranie nowych perspektyw zawodowych.**

Ważną kwestią jest także modernizacja systemów zabezpieczenia socjalnego.

Państwa Członkowskie powinny przeprowadzić modernizację systemów zabezpieczenia socjalnego (szczególnie systemów emerytalnych i opieki zdrowotnej) i wzmocnić prowadzone przez nie polityki zatrudnienia, które powinny skoncentrować się na przyciąganiu większej ilości osób na rynek pracy (w szczególności poprzez przeprowadzenie reform systemów podatkowych i świadczeń

socjalnych w celu usunięcia pułapek płacowych lub prowadzących do bezrobocia, lepsze zastosowanie aktywnych polityk w dziedzinie zatrudnienia i realizację strategii aktywnego starzenia się), na zwiększeniu zdolności pracowników i przedsiębiorstw do dostosowywania się, w szczególności poprzez ewolucję płac odpowiadającą wzrostowi produktywności oraz zwiększone nakłady w kapitał ludzki. Istotnym elementem w realizacji tego celu będzie wydłużenie długości i zapewnienie zdrowego życia.

Państwa Członkowskie powinny określić krajowe cele w dziedzinie zatrudnienia...

Komisja zaleca Państwom Członkowskim ustalenie docelowych krajowych wskaźników zatrudnienia na lata 2008 i 2010 i zamieszczenie ich w krajowych programach lizbońskich oraz określenie instrumentów politycznych, przy pomocy których te cele zamierzają osiągnąć. W wyborze najbardziej skutecznych instrumentów pomocą dla Państw Członkowskich będą wytyczne dotyczące zatrudnienia, na podstawie których Komisja dokona oceny poczynionych postępów w swoim rocznym sprawozdaniu strategicznym.

Dobrowolne inicjatywy przedsiębiorstw, w postaci działań z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu (corporate social responsibility - CSR) mogą odgrywać istotną rolę przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju przy równoczesnym wzmocnieniu potencjału innowacyjnego i konkurencyjności w Europie.

...potrzebujemy także wsparcia partnerów społecznych.

Partnerzy społeczni zostali także zachęcani do wspierania integracji osób wyłączonej z rynku pracy, w tym ludzi młodych. Przyczyni się to nie tylko do walki z ubóstwem, lecz także do zapewnienia, iż większa liczba osób znajdzie zatrudnienie.

3.4.2. Zwiększenie możliwości dostosowania się pracowników i przedsiębiorców oraz elastyczności rynków pracy

Wysoki poziom dostosowania się wpłynie na zwiększenie naszej wydajności i pozwoli ludziom znajdować zatrudnienie.

W szybko zmieniających się systemach gospodarczych, **wysoki poziom umiejętności dostosowania się jest równie ważny dla wspierania wzrostu gospodarczego i ułatwienia tworzenia miejsc pracy w szybko rozwijających się sektorach.** W coraz większym stopniu głównym źródłem nowych miejsc pracy i wzrostu w Europie są nowo powstałe przedsiębiorstwa i MŚP. Aby zapewnić większą elastyczność przy równoczesnej dbałości o bezpieczeństwo, pracownicy i przedsiębiorstwa będą musieli w większym stopniu wykazać się zdolnością przewidywania, wywoływania i radzenia sobie ze zmianami. Większe umiejętności dostosowania się powinny także przyczynić się do zapewnienia, iż wzrost kosztów płacowych nie będzie większy niż wzrost produktywności w okresie całego cyklu i będzie odzwierciedlał sytuację na rynku pracy. Zważywszy na rozbieżności występujące pomiędzy instytucjami działającymi na rynku pracy oraz funkcjonowaniem rynków pracy, oczywiste jest, że zastosowanie we wszystkich przypadkach uniwersalnej polityki byłoby nieskuteczne i potencjalnie powodowałoby efekt przeciwny do

zamierzonego. Państwa Członkowskie muszą same wybrać najlepszy zestaw stosowanych w tym zakresie środków.

Musimy usunąć przeszkody dla mobilności.

Aby zmierzyć się ze specyficznymi problemami, Komisja przedstawi wnioski mające na celu **usunięcie przeszkód dla mobilności siły roboczej**, związanych z pracowniczymi systemami emerytalnymi oraz będzie pracować nad koordynacją polityki dotyczącej przyjmowania tzw. migrantów ekonomicznych. Przyjęcie proponowanego ustawodawstwa zwiększającego mobilność zawodową, przyjęcie europejskich ram na rzecz uznawania kwalifikacji w 2006 r. oraz wspieranie polityki równych szans (wniosek ponownie sformułowany) mają również istotne znaczenie.

3.4.3. Wzrost inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepszą edukację i zdobywanie umiejętności.

Zwiększenie nakładów na edukację i zdobywanie umiejętności jest kolejnym ważnym czynnikiem.

Zmiany strukturalne, zwiększona obecność na rynku pracy i wzrost produktywności wymagają nieprzerwanych inwestycji w wysoko wykwalifikowaną, zdolną do dostosowania się siłę roboczą. Systemy gospodarcze posiadające wykwalifikowaną siłę roboczą są w większym stopniu zdolne do tworzenia i efektywnego wykorzystywania nowych technologii. Poziom wykształcenia w Europie jest daleki od poziomu niezbędnego do zapewnienia dostępności wszystkich wymaganych umiejętności na rynku pracy, a także tworzenia i rozpowszechniania nowej wiedzy w całej gospodarce. Podkreślanie znaczenia kształcenia ustawicznego i wiedzy w życiu gospodarczym jest także dowodem na prawdziwość stwierdzenia, zgodnie z którym podniesienie poziomu wykształcenia i umiejętności jest ważnym czynnikiem przyczyniającym się do spójności społecznej.

Ustawiczne kształcenie jest priorytetem.

Modernizacja i reforma europejskich systemów edukacyjnych i kształcenia zawodowego leży głównie w gestii Państw Członkowskich. Jednakże pewne istotne działania powinny być podjęte na szczeblu europejskim, aby ułatwić i przyczynić się do realizacji tego procesu. Wniosek dotyczący nowego **Programu kształcenia ustawicznego**, który począwszy od 2007 r. ma zastąpić obecną generację programów edukacyjnych i szkoleniowych powinien zostać przyjęty przed końcem 2005 r., aby pozwolić na skuteczne i terminowe jego wdrożenie. Należy także zapewnić mu odpowiedni budżet, pozwalający zrealizować wyznaczone cele. Państwa Członkowskie powinny wypełnić swoje zobowiązanie do wprowadzenia w życie **strategii kształcenia ustawicznego do 2006 r.**

Wsparcie finansowe UE ma także znaczenie.

Wspólnota będzie wspierać realizację celu stworzenia większej ilości lepszych miejsc pracy poprzez uruchamianie własnych środków. **Fundusze Strukturalne** są już wykorzystywane i kierowane na realizację tych celów, jednakże postęp ten może być jeszcze **wzmocniony poprzez przyjęcie wniosków dotyczących nowych Ram w odniesieniu do okresu po 2007 r.** Konieczne jest odpowiednie finansowanie tych polityk, które wzmocniłyby środki sektora publicznego i prywatnego na poziomie regionalnym i krajowym oraz

wspomogło wymianę najlepszych praktyk.

REALIZACJA STRATEGII LIZBOŃSKIEJ: REFORMA POLITYKI SPÓJNOŚCI UE I ROLA FUNDUSZY STRUKTURALNYCH

W odniesieniu do następnej generacji programów regionalnego rozwoju, Europejskiego Funduszu Społecznego i programów spójności, Komisja proponuje przyjęcie bardziej strategicznego podejścia celem zapewnienia, iż są one skierowane na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Decyzją Rady strategiczne wytyczne zostaną określone na szczeblu wspólnotowym i posłużą jako ramy dla wytycznych poszczególnych Państw Członkowskich, które powinny być negocjowane na bazie partnerstwa, przy uwzględnieniu różnych krajowych potrzeb i charakterystyk.

Przyszłe programy regionalne oraz krajowe programy zatrudnienia będą starały skoncentrować się na zasobach, w szczególności w mniej zamożnych regionach, w których środki wspólnotowe będą przeznaczone na:

- tworzenie większej ilości lepszych miejsc pracy poprzez nakłady na szkolenia i tworzenie nowych rodzajów działalności,
- wspieranie innowacji i wzrostu gospodarki opartej na wiedzy poprzez rozwijanie zdolności badawczych i sieci innowacyjnych, w tym wykorzystanie nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych, oraz
- poprawę atrakcyjności regionów poprzez tworzenie niezbędnej infrastruktury.

Polityki z zakresu rozwoju obszarów wiejskich skoncentrują się także w sposób szczególny na wspieraniu wzrostu i tworzeniu nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich. Aby pokonać problemy niekorzystnego usytuowania, należy w pełni wykorzystać możliwości, jakie oferuje Internet i łączność szerokopasmowa.

Ten wymiar powinien być realizowany przez Państwa Członkowskie, we współpracy z regionami i miastami.

3.5. Wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie

Proces lizboński przyczynia się wzrostu gospodarczego w średniej i długiej perspektywie czasowej

Działania polityczne przedstawione w niniejszym komunikacie będą ewoluowały w miarę, jak Państwa Członkowskie sprecyzują swoje krajowe programy działań. Z tego względu nie jest możliwe na tym etapie dokonanie pełnej oceny wpływu całego Lizbońskiego Programu Działań, jednakże powszechnie uznaje się, że działania przewidziane w tym programie mogą mieć decydujący wpływ na zwiększenie potencjału wzrostu w średniej i długiej perspektywie czasowej³.

³ Zob. "The costs of non-Lisbon. An issues paper", projekt dokumentu roboczego służb Komisji.

Europa jako bardziej atrakcyjne miejsce dla inwestowania i pracy.

Utworzenie wspólnego rynku usług mogłoby zwiększyć PKB o 0,6%, a stopę aktywności zawodowej o 0,3%...

Programu rynku wewnętrznego jest jednym z najlepszych przykładów reformy typu lizbońskiego, który ma znaczący wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Przykładowo ukończenie procesu tworzenia wspólnego rynku w dziedzinie usług powinno przyczynić się do wzrostu PKB o 0,6% a stopę aktywności zawodowej o 0,3% w średniej perspektywie czasowej. Integracja rynków finansowych mogłaby – w średniej lub długiej perspektywie czasowej – obniżyć koszt kapitału dla unijnych przedsiębiorstw o ok. 0,5%, co w długiej perspektywie czasowej mogłoby się przełożyć na wzrost PKB o ok. 1,1% oraz wzrost poziomu zatrudnienia o 0,5%.

Wiedza i innowacje na rzecz wzrostu gospodarczego

... inwestycje w wiedzę i edukację powinny zwiększyć nasze zdolności innowacyjne...

Inwestycje w wiedzę powinny zwiększyć zdolności UE w zakresie innowacji, tworzenia i wykorzystywania nowych technologii. Zwiększenie udziału wydatków na badania i rozwój z 1,9% do 3% PKB (tak, jak to przewiduje strategia lizbońska na 2010 r.) spowodowałoby wzrost poziomu PKB o 1,7% do 2010 r. Inwestycje w kapitał ludzki są równie ważne, ponieważ to wysoko wykwalifikowani pracownicy najskuteczniej wykorzystują najbardziej produktywny kapitał oraz potrafią przeprowadzić zmiany organizacyjne dostosowane do nowych technologii. Wydłużenie o jeden rok średniego poziomu wykształcenia całej populacji siły roboczej, może prowadzić do zwiększenia rocznej stopy wzrostu unijnego PKB o 0,3-0,5 pkt proc.

...a odpowiednie podejście do polityki zatrudnienia mogłoby zwiększyć stopę aktywności zawodowej o 1,5%.

Tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy

Wzrost wskaźników zatrudnienia obserwowany w ciągu ostatnich lat jest bardziej znaczny w tych państwach, które przeprowadziły reformy mające na celu podniesienie stopy aktywności zawodowej oraz lepsze opracowanie aktywnych polityk w dziedzinie zatrudnienia, podatków i świadczeń socjalnych. Badania wykazują, że tego rodzaju reformy mogą zwiększyć stopę aktywności zawodowej o 1,5 pkt proc., a zastosowane w połączeniu z umiarkowaną polityką wynagrodzeń, mogą doprowadzić do obniżenia stopy bezrobocia o 1%.

Wzajemnie wzmacniający się charakter tych środków sprawia, że ich łączny wpływ mógłby być znacznie większy.

Powyższe przykłady pokazują, że poszczególne środki przewidziane w Lizbońskim Programie Działań mogą mieć istotny wpływ gospodarczy. Jednak strategia ta stanowi kompleksowy pakiet reform, które wzajemnie się wzmacniają. Dostępne szacunki wskazują, że nie jest rzeczą nierozsądną spodziewać się, że pełny Lizboński Program Działań – po wdrożeniu wszystkich jego elementów – zwiększy obecną potencjalną stopę wzrostu UE, sprawiając że zbliży się ona do zamierzonego pułapu 3%. W efekcie zwiększyłoby to również liczbę miejsc pracy o co najmniej 6 mln do 2010 r.

4. SPRAWIENIE, ABY PARTNERSTWO PRZYCZYNIŁO SIĘ DO WZROSTU GOSPODARCZEGO I ZWIĘKSZENIA ZATRUDNIENIA

Reorganizujemy sposób realizacji procesu lizbońskiego, ...

Pomimo osiągnięcia pewnych postępów na drodze realizacji celów wyznaczonych podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Lizbonie w 2000 r., całościowy obraz jest bardzo niejednorodny. Największym pojedynczym wyzwaniem, przed którym stoimy w połowie drogi do 2010 r. jest nadrobienie opóźnienia we wdrażaniu strategii. Musimy zreorganizować proces realizacji, który stał się zbyt skomplikowany i nie jest dobrze rozumiany. Obecnie proces ten generuje więcej papieru niż konkretnych działań. Podział zadań pomiędzy szczeblem europejskim i krajowym stał się niewyraźny, czego konsekwencją było niewielkie poczucie odpowiedzialności za realizację procesu.

... poprzez jeden krajowy program lizboński na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, ...

Aby temu zaradzić, Komisja proponuje gruntownie zmienić sposób wdrażania odnowionej strategii lizbońskiej:

- **Jednolity krajowy program działań na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia**, przyjęty przez rządy krajowe po konsultacji z parlamentami pomógłby w uzyskaniu poczucia odpowiedzialności oraz zasadności na szczeblu krajowym, które zostałyby dodatkowo wzmocnione przez udział partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego w przygotowaniu krajowych programów lizbońskich. Programy te określałyby będą niezbędne reformy oraz cele dostosowane do warunków istniejących w każdym Państwie Członkowskim. Powinny one zostać przygotowane i przyjęte przez rządy po konsultacji z parlamentami krajowymi.
- Państwa Członkowskie powinny wyznaczyć na szczeblu rządowym osobę odpowiedzialną za strategię lizbońską, której zadaniem będzie koordynacja poszczególnych elementów strategii oraz przedstawianie założeń programu lizbońskiego.
- Krajowe programy lizbońskie na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia staną się głównym narzędziem sprawozdawczym w odniesieniu do środków polityki gospodarczej i zatrudnienia w ramach strategii lizbońskiej. Przyczyni się to w znacznym stopniu do uproszczenia i ograniczenia dużej liczby sprawozdań przedstawianych obecnie w ramach otwartej metody koordynacji, których przeglądu dokonuje Komisja.
- Priorytety działań na szczeblu UE zostały określone i osobno opublikowane w ramach Wspólnotowego Lizbońskiego Programu Działań. Porozumienie w sprawie wagi poszczególnych priorytetów jest niezbędne, by umożliwić szybkie postępy w procesie decyzyjnym a następnie w ich realizacji.
- Przejawem uproszczenia struktur sprawozdawczych na poziomie unijnym będzie **integracja obecnych traktatowych mechanizmów**

wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za strategię lizbońską w każdym rządzie krajowym,

... jednolitą strukturę sprawozdawczości ...

... jak również unijny program lizboński oraz ...

jednolity zintegrowany pakiet na rzecz

*koordynacji
polityki
gospodarczej i
zatrudnienia.*

koordynacji polityki gospodarczej i zatrudnienia w jeden jednolity pakiet (w ramach Ogólnych Wytycznych Polityki Gospodarczej i Wytycznych Polityki Zatrudnienia): będzie to miało miejsce w ramach rocznego sprawozdania strategicznego, które będzie publikowane w styczniu każdego roku.

*Państwa
Członkowskie
muszą pokazać
swoje
zaangażowanie.*

Państwa Członkowskie. Realizacja jest piątą achillesową strategii lizbońskiej. Propozycje dotyczące ulepszenia mechanizmu realizacji mogłyby prowadzić do przełamania wielu trudności. Jednak będzie to możliwe jedynie pod warunkiem rzeczywistego zaangażowania ze strony Państw Członkowskich.

Wyraźny podział ról musi również zostać określony na szczeblu europejskim:

*Rada Europejska
wyznacza
kierunek ...*

Rada Europejska będzie w pełni odpowiedzialna za wyznaczanie kierunków dla procesu lizbońskiego. Zintegrowane podejście do przyjmowania wytycznych dla krajowych programów na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz dla uproszczenia sprawozdawczości Państw Członkowskich dotyczącej realizacji umożliwi Radzie Europejskiej odgrywanie jeszcze większej roli w zakresie wyznaczania kierunków działań.

*...uwzględniając
opinie
Parlamentu
Europejskiego ...*

Parlament Europejski zostanie również włączony w ten proces; będzie on wydawał opinię na temat rocznego sprawozdania strategicznego, którą Rada będzie musiała uwzględnić. Przewodniczący Parlamentu, Rady i Komisji mogliby nadal regularnie spotykać się, w tym przed wiosennym szczytem Rady Europejskiej, by określić sposób, w jaki projekty aktów prawnych związane ze wspólnotowym programem lizbońskim mogłyby posuwać się naprzód w procesie legislacyjnym. Komisja będzie również regularnie informowała Parlament Europejski o dokonywanej przez nią ocenie poczynionych postępów oraz środków przyjętych przez Państwa Członkowskie.

*... a Komisja
posuwa proces
naprzód.*

Komisja wesprze Państwa Członkowskie w opracowywaniu programów lizbońskich i stworzy odpowiednie struktury ułatwiające ten proces. Dokona ona oceny celów i środków przyjętych przez Państwa Członkowskie, zwróci uwagę na pojawiające się trudności oraz wykorzysta swoje roczne sprawozdanie strategiczne w celu zapewnienia właściwego kierunku realizacji procesu na szczeblu unijnym. Dodatkowo Komisja wykorzysta swoje traktatowe uprawnienia, by zapewnić właściwą transpozycję ustawodawstwa wspólnotowego oraz dotrzymanie lizbońskich zobowiązań przez Państwa Członkowskie.

*Partnerzy
społeczni powinni
odgrywać
szczególną rolę.*

Również **partnerzy społeczni** odgrywają kluczową rolę w tym procesie. Ich współpraca będzie niezwykle istotna w dziedzinach takich jak aktywna polityka zatrudnienia, kształcenie ustawiczne lub wczesna restrukturyzacja sektorów przemysłowych. W związku z powyższym Komisja wzywa ich do opracowania własnego wieloletniego programu lizbońskiego na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, korzystając z uprawnień przyznanych im w Traktacie. Regularne trójstronne spotkania na szczycie powinny być

poświęcone ocenie poczynionych postępów oraz wymianie najlepszych praktyk między Państwami Członkowskimi. Partnerstwo na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia jest zatem w pełni zgodne z partnerstwem na rzecz zmian zatwierdzonym przez partnerów społecznych w trakcie trójstronnego spotkania na szczycie w marcu 2004 r.

Nowy trzyletni cykl rozpoczyna się w 2005 r.

Ten nowy trzyletni cykl zostanie zapoczątkowany w 2005 r. wraz z określeniem nowych, bardziej ogólnych wytycznych dotyczących polityki gospodarczej i zatrudnienia, które pozwolą Państwom Członkowskim na dopasowanie swoich krajowych programów lizbońskich do konkretnej sytuacji, w jakiej się znajdują. Ich przegląd zostanie przeprowadzony w 2008 r. Szczegółowy opis nowego podejścia do kwestii związanych z zarządzaniem zostanie opublikowany oddzielnie.

Nowy cykl wzmocni partnerstwo oraz zapewni wprowadzenie zmian

Podsumowując, propozycje mające na celu spowodowanie, aby partnerstwo przyczyniło się do wzrostu gospodarczego i zwiększenia zatrudnienia opierają się na jasnym podziale ról, co skutkuje większym poczuciem odpowiedzialności wszystkich zaangażowanych podmiotów za zadania, które są im powierzone. Nowe podejście kładzie kres obecnemu systemowi, w którym współistnieje duża ilość różnych obowiązków sprawozdawczych. Zasadniczo, przesuwano ono środek ciężkości z wielostronnych dyskusji pomiędzy Państwami Członkowskimi i Komisją na temat konkretnych obszarów działań (otwarta metoda koordynacji) w kierunku dwustronnego dogłębnego dialogu pomiędzy Komisją a Państwami Członkowskimi dotyczącego krajowego programu działań opartego na zobowiązaniu ze strony poszczególnych państw. Dialog ten wpisuje się w ramy obecnych traktatowych narzędzi koordynacji polityki gospodarczej i zatrudnienia – Ogólnych Wytycznych Polityki Gospodarczej i Wytycznych Polityki Zatrudnienia.

... co pozwoli na odniesienie korzyści płynących ze spójnego działania w wielu obszarach i na różnych poziomach.

I wreszcie podejście to pozwoli na wytworzenie rzeczywistej synergii w obrębie działań podejmowanych na różnych poziomach partnerstwa oraz zapewnienie komplementarności pomiędzy szczeblem krajowym i unijnym oraz pomiędzy poszczególnymi Państwami Członkowskimi. Przykładowo Państwa Członkowskie potwierdzą w ramach programów lizbońskich swoje cele w zakresie krajowych wydatków na badania i rozwój oraz określą działania, jakie zamierzają podjąć w tym obszarze. Na poziomie wspólnotowym przewiduje się podwojenie wydatków na badania i rozwój w siódmym programie ramowym oraz liczne środki mające na celu wspieranie wydatków na badania i rozwój w Państwach Członkowskich. Na podstawie krajowych programów lizbońskich, Komisja będzie w stanie ocenić postępy dokonane w każdym roku na drodze osiągnięcia docelowego progu wydatków na badania i rozwój stanowiącego równowartość 3% PKB dla całej UE. Komisja będzie również mogła formułować wszelkie niezbędne propozycje w celu dostosowania instrumentów politycznych, przekazywać informacje zwrotne Państwom Członkowskim oraz w razie konieczności informować Radę Europejską o poważnych trudnościach.

Informowanie obywateli o procesie lizbońskim jest ważnym elementem na drodze do uzyskania zaangażowania na wszystkich szczeblach rządowych.

Ważne jest przede wszystkim, by obywatele zrozumieli, dlaczego strategia lizbońska jest taka ważna.

Wyzwanie, jakim jest przekonywanie o konieczności reform, nie kończy się z chwilą publikacji niniejszego sprawozdania lub zainicjowania partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia podczas marcowego szczytu Rady Europejskiej. Ambitny program reform strategii lizbońskiej musi iść w parze z wysiłkami dążącymi do przybliżenia obywatelom wyzwań, przed jakimi stoimy. Przekonywanie o konieczności reform musi być wciąż ponawiane tak, by zwrócić uwagę na pilność sprawy oraz zaznaczyć, że jesteśmy w stanie zaproponować odpowiedź na wyzwania – odrębną europejską odpowiedź. Jednak dotarcie do wszystkich z tym przesłaniem wymaga znacznych i długoterminowych wysiłków.

... musi to być wyjaśnione zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym.

Zadanie to wymaga zaangażowania wszystkich instytucji europejskich. Jednak najważniejsze działania w tej dziedzinie muszą być podejmowane na poziomie Państw Członkowskich, na którym kwestie ogólnoeuropejskie mogą być przedmiotem krajowych debat nawiązujących do krajowej sytuacji i problemów. W tym procesie muszą uczestniczyć wszyscy, którym zależy na sukcesie Europy – parlamenty krajowe, władze regionów, miast i gmin wiejskich oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Ze swojej strony Komisja będzie traktowała niniejszy program na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia jako priorytetowy element swojej polityki komunikowania w ciągu całej swojej kadencji.